

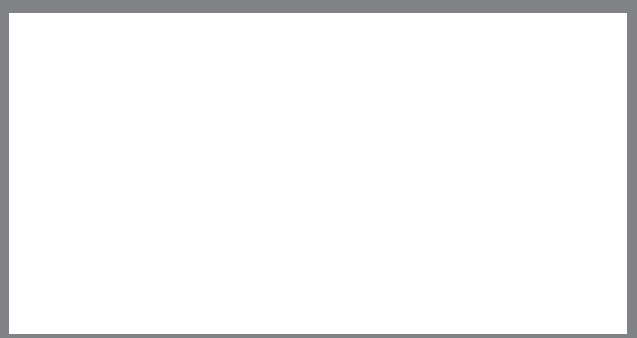
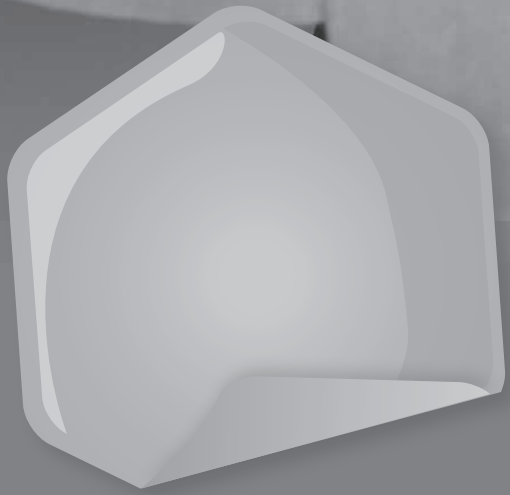

Slovenski ČEBELAR

letnik CXXV • 6/2023

Anton Janša
1734–1773

Seznam terenskih svetovalcev Javne svetovalne službe v čebelarstvu po Sloveniji

Okoliš	Priimek	Ime	Stik	Občine
Gorenjski	Markič	Janez	030/604 028 031/365 021	Kamnik, Komenda, Lukovica, Medvode, Mengeš, Moravče, Trzin, Cerklje na Gorenjskem, Gorenja vas - Poljane, Kranj, Naklo, Preddvor, Šenčur, Žiri
	Pintar	Tomaž	030/604 046 041/602 540	Bled, Bohinj, Gorje, Jesenice, Jezersko, Kranjska Gora, Radovljica, Škofja Loka, Tržič, Železniki, Žirovnica
Celjski	Jernej	Andrej	030/604 064	Bistrica ob Sotli, Dobje, Kozje, Podčetrtek, Radeče, Rogaška Slatina, Rogatec, Šentjur pri Celju, Šmarje pri Jelšah, Store
	Babnik	Peter	030/604 060 041/211 295	Celje, Dobrna, Laško, Slovenske Konjice, Tabor, Vitanje, Vojnik, Zreče, Žalec
	Podrižnik	Franc	030/604 068	Braslovče, Gornji Grad, Ljubno, Luče, Mozirje, Nazarje, Polzela, Prebold, Rečica ob Savinji, Solčava, Šmartno ob Paki, Šoštanj, Velenje, Vransko, Hrastnik, Trbovlje, Zagorje
Podravski	Čuš	Martin	030/604 071	Cerkvenjak, Cirkulane, Destričnik, Dornava, Gorišnica, Hajdina, Juršinci, Kidričevo, Majšperk, Makole, Markovci, Ormož, Podlehnik, Ptuj, Središče ob Dravi, Starše, Sveti Andraž v Slovenskih goricah, Sveti Tomaž, Trnovska vas, Videm, Zavrč, Žetale
	Kitak	Stanislav	030/604 075 041/864 166	Benedikt, Duplek, Hoče - Slivnica, Kungota, Lenart, Lovrenc na Pohorju, Maribor, Miklavž na Dravskem polju, Oplotnica, Pesnica, Poljčane, Rače - Fram, Ruše, Selnica ob Dravi, Slovenska Bistrica, Sveta Ana, Sveta Trojica v Slovenskih goricah, Sveti Jurij, Šentilj
Ljubljanski	Borštnik	Brane	030/604 002 031/336 905	Dobrepolje, Dol pri Ljubljani, Grosuplje, Ig, Ivančna Gorica, Škofljica, Velike Lašče, Vodice, Sodražica, Ribnica, Loški Potok
	Marinko	Roman	030/604 008	Borovnica, Brezovica, Dobrova - Polhov Gradec, Domžale, Horjul, Ljubljana, Log - Dragomer, Logatec, Vrhnika
Primorski	Adrijan	Seljak	041/728 469 030/360 900	Bovec, Cerkno, Kanal ob Soči, Kobarid, Tolmin, Nova Gorica, Brda, Miren - Kostanjevica, Renče - Vogrsko, Šempeter - Vrtojba, Ajdovščina, Idrija, Vipava, Komen
Obalno-kraški	Babič	Klavdijo	030/604 036	Ankaran, Divača, Hrpelje - Kozina, Izola, Koper, Piran, Sežana
Obalno-kraški, notranjski	Anzeljc	Rajko	030/604 041	Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka, Bloke, Cerknica, Postojna, Bloke
Dolenjski	Kobe	Franc	041/940 606	Dolenjske Toplice, Mirna, Mirna Peč, Novo mesto, Straža, Trebnje, Žužemberk, Litija, Šmartno pri Litiji
Dolenjski, posavski	Sajtl	Vinko	030/604 053	Mokronog - Trebelno, Šentjernej, Šentrupert, Škocjan, Šmarješke Toplice, Brežice, Kostanjevica na Krki, Krško, Sevnica
Pomurski	Madjar	Jakob	041/720 481 041/598 356	Apače, Cankova, Gornja Radgona, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Kobilje, Križevci, Kuzma, Moravske Toplice, Murska Sobota, Puconci, Radenci, Rogašovci, Sveti Jurij ob Ščavnici, Šalovci, Tišina
	Tratnjek	Franc	030/604 084 041/606 013	Beltinci, Črenšovci, Dobrovnik, Lendava, Ljutomer, Odranci, Razkrižje, Turnišče, Velika Polana, Veržej
Koroški	Goričan	Janko	030/604 085 041/332 698	Dravograd, Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju, Vuzenica
	Praper	Pavel	030/604 087	Črna na Koroškem, Mežica, Mislinja, Prevalje, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec
Belokranjski	Milinkovič	Dušan	030/604 090	Črnomelj, Kočevje, Kostel, Metlika, Osilnica, Semič

Podatki za stik Veterinarske fakultete – Nacionalnega veterinarskega inštituta:

Enota Murska Sobota, Noršinska cesta 35, 9000 Murska Sobota: Mateja Ratiznojnik, dr. vet. med., 02/534 82 18, 031/622 730, mateja.ratiznojnik@vf.uni-lj.si.

Enota Maribor, Karantanska ulica 37, 2000 Maribor: mag. Vida Lešnik, dr. vet. med., 02/228 37 38, 041/645 792, vida.lesnik@vf.uni-lj.si.

Ljubljana, Inštitut za patologijo, divjad, ribe in čebele, Gerbičeva 60, 1000 Ljubljana: dr. Lucija Žvokelj, dr. vet. med., 01/477 93 71, 041/650 158, lucija.zvokelj@vf.uni-lj.si, Barbara Hočevar, dr. vet. med., 01/477 93 71, 030/706 449, barbara.hocevar@vf.uni-lj.si, Rene Rus, dr. vet. med., 01/477 93 71, 030/466 215, rene.rus@vf.uni-lj.si, in Monika Kozar, dr. vet. med., 01/477 93 71, 040/252 781, monika.kozar@vf.uni-lj.si.

Enota Celje, Trnoveljska cesta 1, 3000 Celje: Alenka Juric, dr. vet. med., 03/428 16 35, 041/900 005, alenka.juric@vf.uni-lj.si.

Enota Novo mesto, Šmarješka cesta 2, 8000 Novo mesto: Anita Vraničar Novak, dr. vet. med., 07/332 51 17, 041/649 495, anita.vranicarnovak@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica (pisarna Koper), Ulica 15. maja 17, 6000 Koper: Suzana Skerbiš, dr. vet. med., 05/936 67 70, 041/645 763, suzana.skerbis@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica, Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica: mag. Ivo Planinc, dr. vet. med., 05/338 37 00, 041/740 805, ivo.planinc@vf.uni-lj.si.

Enota Kranj, Kranjska cesta 16, 4202 Naklo: mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med., 04/277 06 20, 041/645 769, mira.jenkorogelj@vf.uni-lj.si.

Junjska akcijska ponudba

Na Čebelarški zvezi Slovenije imamo v **akcijski ponudbi** naslednje artikle. Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si. **Pri nakupu trgovskega blaga imajo člani ČZS 10 % popusta.**

Knjižica Značilnosti slovenskega medu:
2,70 EUR – 10 % = **2,43 EUR**

Pridelava in predelava voska:
4,43 EUR – 10 % = **3,90 EUR**

Majica Čebelarška zveza Slovenije:
16,50 EUR – 10 % = **14,85 EUR**

Bidon:
10,00 EUR – 10 % = **9,00 EUR**

Kaj zdravimo z medom

Knjiga *Kaj zdravimo z medom* je vodnik različnih izkušenj znanega čebelarja Franca Šivica. Ta se ponaša z zavirljivo visoko starostjo ter vitalnostjo in v medu še vedno išče odgovore na težave. V knjigi lahko najdete 110 odgovorov, nasvetov in receptov za lajšanje telesnih in duševnih težav.

Cena knjige: 14,90 EUR + PPT

Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: **01/729 61 00** ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si.

Seminarji svetovalcev specialistov JSSČ

ČZS, JSSČ, najavlja seminarje svetovalcev specialistov na različne teme. Seminarji (teorija in praksa) bodo potekali še junija, odvisno vremenskih razmer ter stanja v naravi. Za udeležbo na seminarjih je obvezna prijava. Število udeležencev na seminarju je omejeno. Podrobnejše informacije o seminarju bodo prejeli prijavljeni udeleženci. Praktični del tečaja predvideva delo z živimi čebelami. Ker lahko pičijo, s seboj prinesite čebelarstvo zaščitno opremo in tako poskrbite za lastno varnost. Organizator in izvajalci tečaja ne odgovarjajo v primeru čebeljega pika. Potrdilo o udeležbi na seminarjih bodo prejeli le tisti slušatelji, ki se bodo udeležili vseh ur izobraževanja.

Tema	Datum in ura	Kraj	Izvajalec	Obvezna prijava
Seminar o tehnologiji čebelarjenja v nakladnih panjih	1. junij 2023, ob 10.00 teorija, ob 13.00 praksa	Regijski učni čebelnjak pomurskega okoliša, Nemčavci, Murska Sobota	Vlado Auguštin	Do 15 oseb preko spletnega obrazca: https://forms.gle/1qsp5YwzE8VgdRZs5
Seminar o gozdnem medenju s terenskim ogledom	5. junij 2023, ob 16.00 na izhodišču	Lokacija izhodišča na območju Šaleške oz. Savinjske doline bo določena naknadno	Aleš Bozovičar	Do 30 oseb preko spletnega obrazca: https://forms.gle/tEubKRWPZXxwGqc8
Seminar o vzreji čebeljih matic za lastne potrebe	7. junij 2023, ob 10.00 teorija, ob 13.00 praksa	Regijski učni čebelnjak primorskega okoliša, Trebenče, 5282 Cerčno	Simon Golob	Do 15 oseb preko spletnega obrazca: https://forms.gle/Uv5dL5D5rXb3ej9A
Seminar o cvetnem prahu	7. junij 2023, ob 15.30	Predavalnica na naslovu Čučkova ulica 1, 2250 Ptuj	Aljaž Debelak	Do 20 oseb preko spletnega obrazca: https://forms.gle/zHuv2XPxvkD9yrYT7
Seminar o tehnologiji čebelarjenja v AŽ-panjih	15. junij 2023, ob 10.00 teorija, ob 13.00 praksa	Regijski učni čebelnjak koroškega okoliša, Pod Gradom 190, Dravograd	Simon Golob	Do 15 oseb preko spletnega obrazca: https://forms.gle/9uwU6CLjeP4To2Xc6

Urn timer usposabljanj v juniju 2023

Vsa usposabljanja so namenjena vsem Slovenskim čebelarjem. Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti izkaznico ČZS! Za praktične delavnice (v regijskih učnih čebelnjakih) so obvezne prijave zaradi omejenega števila prostih mest. Pridržujemo si pravico, da iz objektivnih razlogov urnik naknadno spremenimo. Redno spremljajte posodobitve urnika usposabljanj na spletni strani ČZS, junijski urnik bomo posodobili z dodatnimi izobraževanji tudi predavanji VF NVL. V juniju načrtujemo izvedbo do 5 predavanj na temo »Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OSNOVNE« na lokacijah Postojna, Brode pri Škofji Loki, Višnja Gora, Lukovica, Velenje in Maribor.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
1. junij	17.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto v nakladnih panjih*	Vladimir Fajdiga	Društveni čebelnjak ČD Vojnik, pri Lovskem domu	g. Babnik 041/211 295
5. junij	17.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto v nakladnih panjih*	Vladimir Fajdiga	MKC Slovenj Gradec, Ozare 18, Slovenj Gradec	g. Knez 041/321 149
5. junij	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OSNOVNE	Ana Janžekovič	Hiša kranjske čebele, Mestni trg 2, Višnja Gora	Hiša kranjske čebele, 01/444 04 10, prijava@hkc.si, ga. Peunik Okorn 041/967 964
6. junij	17.00	Bolezni in zdravstveno varstvo čebel	mag. Ivo Planinc, dr. vet. med. in Suzana Skerbiš, dr. vet. med.	Višja strokovna šola Postojna, Ljubljanska cesta 2, Postojna	g. Fajdiga 031/381 881
7. junij	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OSNOVNE	Tomaž Samec	Dvorana MOV, Titov trg 1, Velenje	g. Podrižnik 041/420 821
7. junij	17.00	Vzreja čebeljih matic – delavnica*	Brane Borštnik	Regijski učni čebelnjak gorenjskega okoliša, Zgornje Gorje, 4247 Zgornje Gorje	g. Perčič 041/523 781
9. junij	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse – delavnica*	Vladimir Fajdiga	Gasilski dom Velike Lašče, Na postajo 10, Velike Lašče	g. Borštnik 031/336 905
12. junij	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse – delavnica*	Vladimir Fajdiga	Čebelnjak ČD Trebelno - Mokronog	g. Starič 041/760 156
13. junij	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse – delavnica*	Franc Podrižnik	Društveni prostor ČD Janka Pislaka Slivnica, Mariborska 10, 2312 Orehova Vas	g. Lipnik 041/760 567
15. junij	18.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse – delavnica*	Franc Podrižnik	Šentrupert Dežela kozolcev, Lunačkov čebelnjak	g. Tratar 041/824 920
16. junij	10.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse – delavnica*	Franko Dolgan	Šolski čebelnjak pri OŠ Horjul	g. Prebil 031/604 309
19. junij	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OSNOVNE	Tomaž Samec	Predavalnica Milana Erjavca, Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede, Pivola 10, Hoče	g. Vogrinc 041/818 705
19. junij	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse – delavnica*	Vladimir Fajdiga	Večnamenska dvorana v Kotljah	g. Borko 051/239 931
20. junij	16.30	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse – delavnica*	Franko Dolgan	Pri čebelnjaku g. Janeza Thalerja, Selca	g. Lotrič 041/767 238
21. junij	16.30	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OSNOVNE	Aljaž Debelak	Višja strokovna šola Postojna, Ljubljanska cesta 2, Postojna (učilnica v 1. nadstropju)	g. Fajdiga 031/381 881
21. junij	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse – delavnica*	Franko Dolgan	Učni čebelnjak na Livadi	g. Süssinger 051/604 492
21. junij	17.00	Vzreja čebeljih matic – delavnica*	Brane Borštnik	Društveni čebelnjak ČD Vojnik, pri Lovskem domu	g. Babnik 041/211 295
23. junij	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse – delavnica*	Vladimir Fajdiga	Čebelnjak v Dragi (CUDV) na lgu	g. Šteblaj 041/466 464

* Javno naročilo za izvedbo Usposabljanj v čebelarstvu za programsko leto 2023

Urn timer svetovalnih delavnic terenskih svetovalcev JSSČ v juniju

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
11. junij 2023	9.00	Dobra tehnološka praksa in pridelava medu, kakovostne sheme	Franjo Podrižnik	Ravne pri Šoštanju, čebelnjak g. Gaveza	g. Gavez 040/648 719
13. junij 2023	17.00	Dobra tehnološka praksa in izvajanje osnovne odbire v čebelarstvu	Franc Kobe	Pri čebelnjaku g. Kobeta, Lipnica 15, Novo mesto	g. Kobe 041/940 606
24. junij 2023	11.00	Dobra tehnološka praksa in pridelava medu, kakovostne sheme	Franjo Podrižnik	Liboje, društveni čebelnjak ČD Griže	g. Ratej 041/673 698
25. junij 2023	9.00	Dobra tehnološka praksa in izvajanje osnovne odbire v čebelarstvu	Franjo Podrižnik	Založe, društveni čebelnjak ČD Šempeter	g. Pečnik 041/478 824

Praznovanje 150-letnice
ČZS, 250-letnice Antona
Janše in 20-letnice
Apimondie ter odprtje
Čebelarske šole Antona
Janše bodo 30. septembra
v Cankarjevem domu

- O cepljenju čebel proti hudi gnilobi
- Umetno o semenjevanje čebeljih matic
- Kako lahko tudi vi sodelujete v znanstvenih raziskavah o opraševalcih

Okusite pravega

**Vključite se v evropske
sheme kakovosti in
zaščitite svoj med.**

Za smernice zdravega
prehranjevanja obiščite
spletno stran

Sofinancira
Evropska unija

EVROPSKA UNIJA PODPIRA KAMPANJE,
KI SPODBUJAJO VISOKOKAKOVOSTNE
KMETIJSKE PROIZVODE.

ENJOY
IT'S FROM
EUROPE

Spoštovane čebelarke, spoštovani čebelarji!

Sodobne izzive lahko rešimo samo s sodobnimi rešitvami, trdi (zlasti v ZDA) že skoraj ponarodeli izrek ameriškega komika Dava Chappella. Na začetku letošnjega leta so tudi osrednji slovenski mediji poročali o prvem cepivu za čebele, ki ga je za uporabo pogojno odobrila vlada Združenih držav Amerike. Cepivo je namenjeno zaščiti čebeljih družin pred boleznijo hude gnilobe čebelje zalege, ki jo povzroča bakterija *Paenibacillus larvae*. Med čebelarji in zainteresirano javnostjo so se brž pojavila vprašanja, ki jih ponazarjajo tudi mamljivi naslovi prispevkov na spletnih medijih: »Prvo cepivo za čebele na svetu: je res tako prelomno?«

Tudi osebje Čebelarske zveze Slovenije je z zanimanjem spremljalo odobritev cepiva proti bolezni in si postavilo vprašanja o prelomnosti cepiva za čebele proti bolezni, ki vsako leto ogroža tudi čebelje družine slovenskih čebelark in čebelarjev. Spodobi se in pravično je torej, da si lahko nekaj o cepivu, njegovih mehanizmih delovanja in

o pomislekih uporabe tovrstnega cepiva preberete tudi vi, spoštovane bralke in bralci Slovenskega čebelarja. Za uvide o cepivu smo se obrnili na osebje Nacionalnega veterinarskega inštituta Veterinarske fakultete Univerze v Ljubljani, ki je za pričujočo številko glasila napisalo članek o sredstvu za zaščito čebeljih družin.

Slednjič še nekaj besed o mojem odhajanju z mesta odgovornega urednika Slovenskega čebelarja, o čemer ste lahko bralci redno, moram si priznati, da morda celo prepogosto, brali v nekaj letošnjih uvodnikih. Končno vam, drage bralke in bralci, lahko sporočim vest, da smo našli mojega naslednika oziroma, če sem nekoliko natančnejši, mojo naslednico! Na mestu odgovornega in glavnega urednika me bo nasledila Mara Golob Meserko, ki je sodelovala že pri izdaji pričujoče številke našega glasila. Verjamem, da boste tudi njo – tako kot ste mene – lepo sprejeli medse.

Tadej Pavković

Zakaj je pomembno poznavanje shem kakovosti?

Sheme kakovosti EU omogočajo zaščito imena kmetijskega pridelka ali živilskega izdelka, za katerega so prepoznane značilnosti, kakovost in ugled tesno povezani z geografskim področjem, kjer se proizvaja in od koder lahko izvira tudi večina sestavin. To pomeni kratke oskrbne verige, saj je živilo z zaščitenim označbo porekla pridelano in izdelano na omenjenem področju oziroma so večina sestavin in glavni procesi pridelave/izdelave z navedenega področja v primeru živila z zaščitenim geografsko označbo. Poleg tega sheme omogočajo tudi zaščito imena živilskega izdelka, za izdelavo katerega so potrebna posebna znanja ali veščine. To pomeni, da taka živila niso tesno povezana le z geografskim področjem, marveč tudi s kulturno dediščino tega področja. Zaščita imena pomeni razlikovanje živilskega izdelka z izkazanimi posebnostmi od drugih podobnih in s tem pomoč pri trženju ter prispeva k ohranjanju identitete in večji prepoznavnosti tako izdelka kot področja, od koder izvira.

Živila z zaščitenim imenom morajo biti skladna s splošno živilsko zakonodajo, ob tem pa so podvržena pogostejšemu in bolj specifičnemu nadzoru, s katerim se preverjajo merila kakovosti, ki so določena v specifikaciji izdelka z zaščitenim imenom. Sistem preverjanja kakovosti je dvonivojski, to pomeni, da sta vzpostavljena notranji in zunanji nadzor.

V pomoč prepoznavanju živilskih izdelkov z zaščitenim imenom so logotipi, ki so obvezen element ob imenu (neobvezni za vina in žgane pijače) in enotni za vse članice EU oziroma izdelke, katerih imena so zaščiteni v EU. Kateri so kmetijski pridelki in živila z zaščitenimi imeni in npr., koliko od 3500 zaščitenih prihaja iz posamezne države, lahko potrošniki preverijo v spletni bazi eAmbrosia.

Dr. Mojca Korošec, Biotehniška fakulteta UL

KAZALO

UVODNIK

Tadej Pavkovič 161

OBVESTILA ČZS 163

ZDRAVJE ČEBEL

dr. Lucija Žvokelj in dr. Metka Pislak Ocepek: Prvo cepivo za zaščito žuželk – priložnost za nova spoznanja o čebelji družini kot superorganizmu 164

DIVJI OPRAŠEVALCI

dr. Danilo Bevk: Spoznavanje oprasovalcev in podnebnih sprememb s pomočjo občanske znanosti 167

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Susan Cobey: O umetnem osemenjevanju čebeljih matic (I. del) 168

Mojca Pibernik: Sezonska dopolnilna dejavnost v čebelarstvu in njene prednosti 170

Mojca Pibernik: Kakšen je pomen sajenja avtohtonih medovitih rastlin? 172

DELO ČEBELARJA

Klavdijo Babič: Čebelarjeva opravila v juniju 174

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Tadej Pavkovič in Mara Golob Meserko: Ekološko čebelarjenje je bila odločitev že v času Jugoslavije 176

Filip Draženović: Simbolni pomen čebele v zgodnjem novem veku 178

IZ ČEBELARSKIH DRUŠTEV 180

OBVESTILA ČZS 181

V SPOMIN 187

OGLASI 188

Glasilo Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarstvo društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarstva zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

VPisano je v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, pod zaporedno številko 585.

Tel.: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si

Transakcijski račun ČZS: SI56 0318 6100 2214 727, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Uredništvo: 01/729 61 14, 030/604 660, tadej.pavkovic@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

Uredniški odbor: Tadej Pavkovič, Marko Borko, Brane Borštnik, Vladimir Fajdiga, Simon Golob, Urška Intihar, Anton Žakelj, Mira Jenko Rogelj, Borut Preinfalk, Mara Golob Meserko

Urednik: Tadej Pavkovič, Mara Golob Meserko

Lektorica: Mojca Pipan

Oddaja prispevkov: Članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

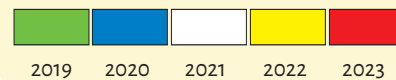
Avtorji naj v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Priprava za tisk in tisk: Para, d. o. o., Celestinova ulica 1, 1000 Ljubljana. Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi). Naklada: 7680. Tiskano: 25. 5. 2023.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Fotografija na naslovnici: Srebrno priznanje na natečaju čebelarstva fotografije 2022. Hans Bahmer, Nemčija.

Mednarodna barvna koda za označevanje čebeljih matic

PODATKI ZA STIK ČEBELARSKA ZVEZA SLOVENIJE

Predsednik ČZS: Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si

Vodja služb ČZS: Lidija Senič, vodja služb ČZS: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si

Priznana rejska organizacija: Peter Kozmus, strokovni vodja PRO: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si

Opazovalno-napovedovalna služba: Aleš Bozovičar, opazovalec in napovedovalec čebeljih paš: 01/729 61 31, 041/644 217, ales.bozovicar@czs.si,

avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20, https://cebelar.czs.si/User/Login?returnUrl=

Svetovalci specialisti za tehnologijo čebelarjenja: Vlado Augustin: 01/729 61 12, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si

Simon Golob: 01/729 61 12, 030/604 015, simon.golob@czs.si

Svetovalci specialisti za ekonomiko: Tina Žerovnik: 01/729 61 04, 040/436 513, tina.zerovnik@czs.si, Mojca Pibernik: 01/729 61 128, 040/436 518, mojca.pibernik@czs.si

Svetovalci specialisti za zagotavljanje varne hrane:

Ana Janžekovič: 01/729 61 33, 040/436 514, ana.janzekovic@czs.si

Aljaž Debelak: 01/729 61 29, 040/436 519, aljaz.debelak@czs.si

Tomaž Samec: 01/729 61 18, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si

Urška Rataj: 01/729 61 18, 040/436 517, uraska.rataj@czs.si

Svetovalec za izobraževanje in usposabljanje:

Marko Borko: 01/729 61 11, 051/637 204, marko.borko@czs.si

Uredništvo: Tadej Pavkovič, urednik: 01/729 61 14, 030/604 660, tadej.pavkovic@czs.si, Mara Golob Meserko, urednica,

mara.golobmeserko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Barbara Dimc, tajnik: 01/729 61 02, 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Ines Zajc Žunič, poslovna sekretarka: 041/337 854, ines.zunic@czs.si, Zlatica Kovačević, administrativna delavka: 01/729 61 24, 030/604 009, zlatica.kovacevic@czs.si

Čebelarstva knjižnica Janeza Goličnika (vsak prvi delovni

četrtak v mesecu med 15. in 18. uro): 01/729 61 11,

cebelarskajniznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php

Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si

Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php

Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php

Uradne ure JSŠC: Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica

(v Čebelarskem centru Slovenije): ponedeljek od 10.00 do 14.00, četrtek od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00. **Mestni trg 4, 8330 Metlika:** ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce (v Čebelarskem razvojno-izobraževalnem centru): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00. **Dobrna 1a, 3204 Dobrna** (v Kulturnem domu Dobrna): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00. **Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota** (na sedežu Kmetijskego gozdarskega zavoda Murska Sobota): ponedeljek od 10.00 do 14.00.

Streliška ulica 150, 2000 Maribor (v Čebelarskem centru Maribor): petek od 8.00 do 10.00.

Ko skrbimo za čebele, skrbimo za prihodnost.

Zavedamo se, da brez čebel ni življenja, biotske pestrosti, ni skoraj tretjine hrane ... Kar pomeni, da ni prihodnosti. Zato s ponosom podpiramo svetovno znano slovensko čebelarstvo ter prispevamo k ohranjanju naše bogate kulturne dediščine, zaščititi okolja in investiramo v lepšo prihodnost, ki si je brez čebel ne moremo predstavljati.

Prvo cepivo za zaščito žuželk – priložnost za nova spoznanja o čebelji družini kot superorganizmu

V začetku letošnjega leta smo v številnih medijih lahko zasledili novico o prvem cepivu za čebele, ki je v ZDA dobilo pogojno dovoljenje za promet njihovega ministrstva za kmetijstvo. Cepivo je namenjeno zaščiti čebeljih družin pred hudo gnilobo čebelje zalege (HGČZ). Nas, ki se ukvarjamo s čebelami, takšna novica seveda ne pušča hladnih. Običajno vsaka novost prinaša navdušenje in hkrati pomisleke. V tem primeru imamo tako ugodno priložnost, da malce osvetlimo področje obrambnega sistema žuželk in razmislimo o možnostih, ki jih novo cepivo morda prinaša.

dr. Lucija Žvokelj in dr. Metka Pislak Ocepek, Nacionalni veterinarski inštitut, Veterinarska fakulteta Univerze v Ljubljani (lucija.zvokelj@vf.uni-lj.si in metka.pislakocepek@vf.uni-lj.si)

Zaradi vse večjega števila bakterijskih sevov z ugotovljeno rezistenco na odpornost proti protimikrobnim zdravilom (antibiotiki) in nevarnosti ostankov teh zdravil v hrani in krmi, v ZDA od leta 2017 uporabo antibiotikov za rejne živali lahko predpiše in izda le veterinar.

Pred tem so lahko rejci živali, tudi čebelarji, antibiotike kupili prosto v prodaji. Na tej celini imajo posledično zadnja leta veliko težav z izbruhi hude gnilobe čebelje zalege, hkrati pa še vedno veliko porabo antibiotikov v čebelarstvu, zato se intenzivno ukvarjajo z iskanjem rešitev za nastalo situacijo.

Zakaj je cepivo za žuželke takšna novost?

Svet mikroorganizmov okrog nas je zelo pester in dinamičen. Vsi organizmi na Zemlji imamo zato bolj ali manj dobro razvit imunski sistem. Za imunski sistem vretenčarjev, kamor spadamo tudi sesalci, sta značilni prirojena in pridobljena odpornost. Preboleli še nekaj časa ohranjamo odpornost proti povzročiteljem bolezni, ki nas je doletela. Za nas je značilna izdelava specifičnih protiteles, kar omogoča uporabo cepiv proti različnim boleznim.

Taka protitelesa se lahko tudi z matere preko posteljice (sesalci) ali jajčnega rumenjaka (plazilci, ptiči, ribe, dvoživke) prenesejo na potomce. Žuželke, med njimi čebele, seveda ne spadajo med vretenčarje. Za čebeljo družino je zelo pomembna socialna odpornost (umiranje osebkov izven gnezda, propoliziranje, čistilni nagon, termoregulacija, delitev dela ...).

Tudi žuželke imajo razvito individualno odpornost, sestavni del katere so celice, kot so hemociti in

protimikrobni peptidi. Bistveno pa je, da imunski sistem žuželk ne ustvarja protiteles, zato vzvoda za cepivo zanje do nedavnega ni bilo.

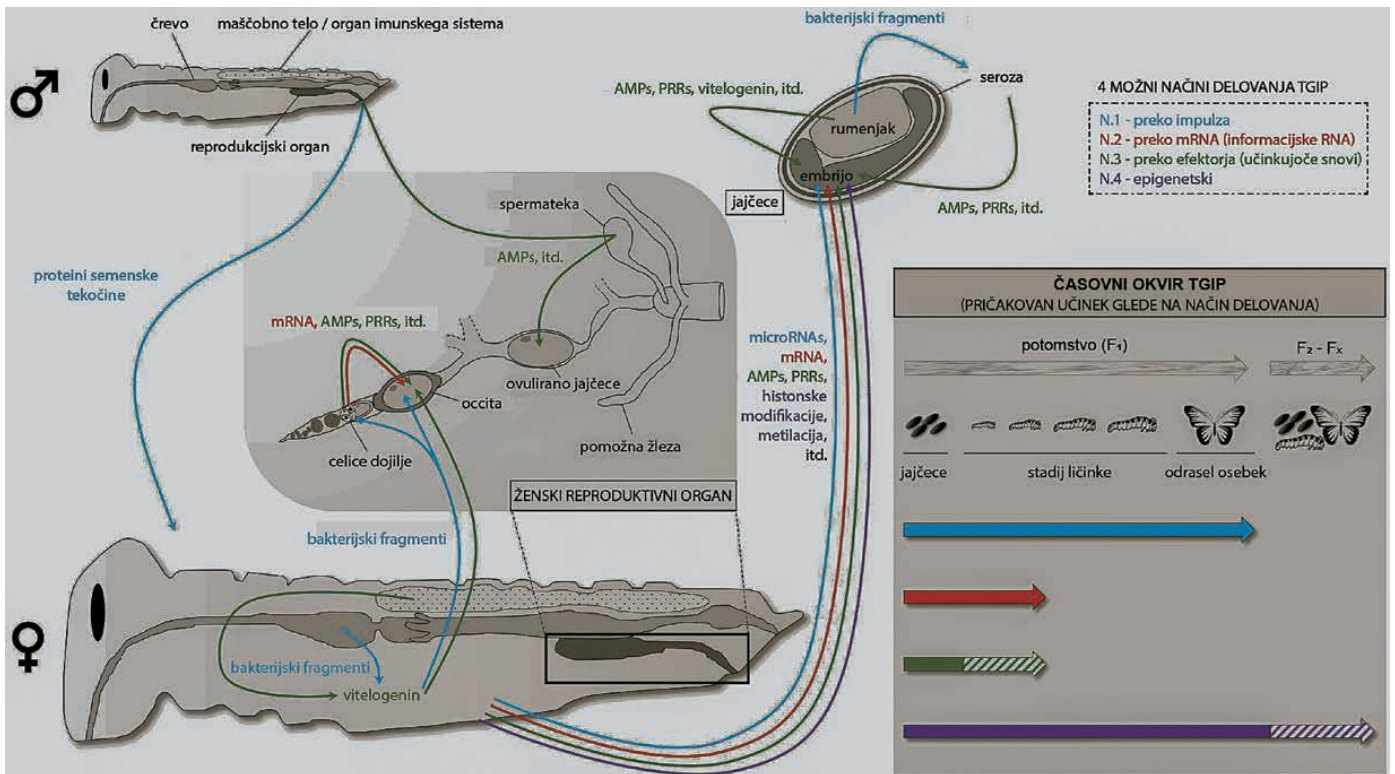
Ideja o cepivu izhaja iz pojava, poznanega pri nevretenčarjih, tako imenovanega trans-generacijskega prenosa odpornosti na potomce (ang. transgenerational immune priming TGIP), ki je bil prvič dokazan pri rakcih leta 1999.

Pri TGIP gre za mehanizem vplivanja staršev na odpornost potomcev. Starši lahko učinkujočo snov ali signal (po navadi so to molekule, ki so sestavine bakterijske celice) prenesejo na potomce, kar lahko stimulira ali pripravi imunski sistem potomcev na srečanje s povzročitelji bolezni, s katerimi so se predhodno že srečali starši.

V primeru medonosne čebele so ugotovili, da se lahko informacija o povzročitelju bolezni (npr. bakterija *Paenibacillus larvae*), s katerim se sreča matica, prenese do razvijajočih jajčec v ovarijih matice. Posledično naj bi na ta način nastala določena odpornost pri vseh njenih ličinkah.

Še vedno skrivnostni svet čebel – ali kako mehanizem TGIP deluje?

Vendar TGIP trenutno še vedno vzbuja veliko vprašanj glede na mehanizem delovanja, na epidemiološko vlogo pri dinamiki bolezni, kot tudi njegovo evolucijo. V številnih poskusih dokazovanja njegovega obstoja pri nevretenčarjih raziskovalci namreč sploh niso bili uspešni. Obstaja več možnosti, kako naj bi TGIP pravzaprav deloval, največkrat so omenjene te štiri (slika 1):

Predstavitev štirih hipotetičnih mehanizmov odgovornih za TGIP pri nevretenčarjih. Vsak mehanizem je predstavljen s svojo barvo. Za odziv imunskega sistema pri matici, kot njenem potomstvu, prispevajo tudi proteini semenske tekočine trotoev. (Vir: Tetreau et al., 2019.)

1. Prenos signalov (delček bakterije), ki sprožijo TGIP

Starši pošljejo »signal« o prisotnem povzročitelju bolezni potomcem; prenese se na razvijajoča se jajčeca (npr. bakterijski peptidi naj bi se iz črevesja matice prenesli na jajčeca v ovarijih). Predvidevajo, da ima pri medonosni čebeli vitelogenin ključno vlogo pri prenosu »signala« iz črevesja do ovarijev.

2. Prenos mRNA(s)

Ženski osebki preskrbijo svoja jajčeca z mRNA (informacijsko RNA), ki kodira protimikrobne imunske efektorje (učinkujoče snovi). Prenos mRNAs z matere na jajčeca v razvoju je že bila potrjena pri številnih vrstah, tudi nekaterih insektih.

3. Prenos efektorjev (učinkujočih snovi)

Ženski osebki bi lahko neposredno prenesli imunske efektorske proteine do jajčec, pasivno preko hemolimfe matere ali preko celic dojilj, za katere vemo, da sintetizirajo proteine, ki se prenesejo do jajčnih celic.

4. Epigenetsko

Starši, izpostavljeni povzročiteljem bolezni, se v procesu epigenetike reprogramirajo

(acetilacija/deacetilacija histona in/ali metilacija/demetilacija imunskih genov). To preoblikovano epigenetsko stanje prenesejo na potomce.

Način »cepljenja« čebelje družine in pričakovan učinek

Omenjeno novo cepivo vsebuje inaktivirano obliko povzročitelja hude gnilobe čebelje zalege (*Paenibacillus larvae*). Po navodilu proizvajalca se zameša v sladkorno pogačo, s katero se napolni prostor za hrano v transportni matičnici. Matico s spremljevalkami vstavimo v matičnico. Čebele spremljevalke s hrano zaužijejo cepivo in ga preko matičnega mlečka prenesejo matici. Matica shranjuje delčke cepiva v maščobnem telesu, od koder se »signal« prenese na jajčnike in nato razvijajoča se jajčeca. Matica se vstavi v panj, povečana odpornost proti bolezni pa naj bi se nadalje prenašala na njene ličinke.

Učinkovitost cepiva je bila preverjena zgolj v laboratorijskih pogojih, saj poskusno okuževanje čebeljih družin v naravi pri boleznih čebel, ki se zatirajo po zakonu, ne pride v poštev. Osemnajsti (18.) dan po dodajanju »cepljenih« matic v poskusne panje so bile čebelje ličinke v starosti 0 – 36 ur presajene na plošče za umetno vzrejo. Skupini ličink so s hrano dodali spore povzročitelja HGČZ, druga skupina je služila kot kontrola.

Hkrati so spremljali smrtnost ličink iz testne in kontrolne skupine. Ugotovljeno je bilo, da je v tem poskusu cepivo zmanjšalo smrtnost pri ličinkah za 30 – 50%. Podobna učinkovitost cepiva je bila tudi v ponovitvi poskusa, 37. dan po vstavljanju matic v panje. Omenjeno raziskavo so opravili na zelo majhnem vzorcu, drugih podatkov o učinku uporabe cepiva pa za zdaj ni.

Kateri pomisleki o uporabi cepiva se pojavljajo?

Mehanizem TGIP pri žuželkah je, kljub številnim raziskavam, še precej v začetni fazi razumevanja. Znanstveno dokazan je bil le v nekaj primerih žuželk. Dokler bolje ne razumemo tovrstnega načina morebitnega prenosa odpornosti pri čebelah, se prenašane in ozkoglede poteze človeka lahko kmalu izkažejo kot napake. Posledice številnih preteklih napak pri poseganju v življenje čebel namreč zelo intenzivno okušamo danes. Vsekakor ni znano, kako se pridobljena odpornost na opisan način izraža s časom. Zanimivo, če ne nujno, bi bilo preveriti učinkovitost cepiva po treh, šestih in devetih mesecih. Prav tako pri mehanizmu TGIP ničesar še ne vemo o razlikah med spoloma in vplivu črevesnih bakterij (mikrobiote) na TGIP, čeprav je znano, da imajo črevesni mikroorganizmi ključno vlogo pri odpornosti čebel.

Še največji pomislek pa predstavljajo posledice TGIP na razvoj virulence (stopnja, do katere okužba prizadene preživetje in reprodukcijo gostitelja) povzročiteljev bolezni (patogenov). Znano je, da nepopolna cepiva (kot je v tem primeru novo cepivo) pripomorejo k razvoju bolj virulentnih patogenov. Če mehanizem cepljenja namreč ne vzpostavi učinkovite odpornosti, s tem samo podaljšuje čas patogenu, da se uspešneje razmnoži in ima daljše obdobje za prenos na druge gostitelje. Zelo pomembno je, da z dodatnimi študijami TGIP bolje razumemo njegovo vlogo v evoluciji virulence patogenov.

Kakšne so sodobne možnosti za učinkovito preprečevanje hude gnilobe čebelje zalege pri nas?

Z dobrim poznavanjem narave bolezni in preventivnim ukrepanjem smo v primeru HGČZ že na pol poti do rešitve težave. Še vedno velja in tudi bo, da je za preprečevanje bolezni zalege v čebelji družini ključno intenzivno menjavanje satja. Poleg starega satja za pojav bolezni veliko tveganje predstavlja gostota čebeljih družin (ropi) in transport družin. V Sloveniji smo začeli tudi uvajati preventivni pristop preprečevanja razvoja klinične oblike bolezni, za kar imamo v zadnjih

Foto: Lenka Jerele

Pester cvetni prah je nenadomestljiv prehranski vir za vzpostavljanje dobrega obrambnega sistema osebkov čebelje družine.

letih zagotovljeno tudi naj sodobnejšo laboratorijsko diagnostiko. Čebelar tako lahko preveri, kakšno je tveganje za pojav bolezni v njegovem čebelarstvu in s tehnološkimi ukrepi uspešno preprečuje pojav klinične oblike bolezni. Ključni za močan imunski sistem naših čebel pa so kakovostni pašni viri, predvsem raznolik in za čebele dobro izkoristljiv cvetni prah. Le ta predstavlja vir za sintezo beljakovin, ki so temelj pri vzpostavitvi in vzdrževanju obrambnega sistema organizmov.

Viri:

- Tetreau, G., Dhinaut, J., Gourbal, B., & Moret, Y. (2019): *Trans-generational immune priming in invertebrates: current knowledge and future prospects*. *Frontiers in Immunology*, 10, 1938.
- Dickel, F., Bos, N. M. P., Hughes, H., Martín-Hernández, R., Higes, M., Kleiser, A., & Freitak, D. (2022): *The oral vaccination with *Paenibacillus larvae* bacterin can decrease susceptibility to American Foulbrood infection in honey bees—A safety and efficacy study*. *Frontiers in Veterinary Science*, 9, 1494.
- Harwood, C., Salmela, H., Freitak, D., & Amdam, G. (2021): *Social immunity in honey bees: royal jelly as a vehicle in transferring bacterial pathogen fragments between nestmates*. *Journal of Experimental Biology*, 224(7), jeb231076.

Spoznavanje opráševalcev in podnebnih sprememb s pomočjo občanske znanosti

Raziskovalno delo ni vedno omejeno samo na profesionalne raziskovalce. Vedno več raziskovalnih projektov namreč vključuje tudi tako imenovano občansko znanost.

dr. Danilo Bevk, NIB (danilo.bevk@nib.si), dr. Johanna Amalia Robinson, ACS (johanna.robinson@acs.si), dr. Anton Gradišek, IJS (anton.gradisek@ijs.si), dr. Nevenka Bogataj, ACS (nevenka.bogataj@acs.si)

Občanska ali ljubiteljska znanost je koncept znanstvenoraziskovalnega dela, pri katerem so na različne načine vključeni ljubiteljski raziskovalci. Ti lahko delujejo v različnih fazah raziskave, najpogosteje pa pri zbiranju in ustvarjanju raziskovalnih podatkov.

Zaradi svojega pomena za človeka in naravo ter priljubljenosti so lahko opráševalci primeren predmet raziskav občanske znanosti. Primer takšne raziskave poteka v okviru dveletnega projekta Andragoškega centra Slovenije (ACS) »Podnebni cilji in vsebine v vzgoji in izobraževanju«. V sklopu projekta je ACS organiziral tri kampanje na podlagi izkušenj s skupnostnim učenjem.

V prvi kampanji, ki je potekala lani, so udeleženci prejeli seme sončnic, ga posejali in ob cvetenju, po naših navodilih, spremljali dejavnost opráševalcev ob točno določenih urah od jutra do večera. Sončnico smo izbrali, ker je preprosta za gojenje, privlačna za različne opráševalce in ker se opráševalci na njej zadržijo dlje, kar olajša prepoznavanje opráševalcev. Prepoznavali so vse osnovne skupine opráševalcev (medonosno čebelo, čmrlje, čebele samotarke, muhe trepetavke), zato smo pred opazovanji izvedli več usposabljanj v živo in na daljavo. Spremljali so tudi vreme. Poleg tega, kdo oprášuje, smo ugotavljali tudi, kako na opráševalce vpliva vreme. Zbrane podatke so posedovali koordinatorju, nato pa smo jih analizirali.

Na podlagi lanskim izkušenj sta letos potekali dve kampanji. Prva je bila namenjena spremljanju dejavnosti čebel samotark v gnezdilnicah s pomočjo mikrofonov. Vsi sodelujoči so prejeli enake gnezdilnice in mikrofone. S slednjimi so več dni snemali dejavnost (zvok leta) samotark pred gnezdilnico, z analizo zbranih posnetkov pa bomo lahko ugotovili, kdaj so bile samotarke najdejavnejše. V drugi kampanji so udeleženci spremljali dejavnost opráševalcev na cvetovih jabolane na podoben način kot prejšnje leto na sončnici.

V raziskavi je sodelovalo več kot 200 prostovoljcev, ki smo jih strokovno podpirali in jim pomagali pri dilemah, s katerimi so se srečevali. Kar nekaj težav je bilo pri prepoznavanju opráševalcev, zato so jih pogosto tudi fotografirali. Usposabljanja, podpora in pomoč so zelo pomembni za kakovost pridobljenih podatkov. Tudi pri občanski znanosti je treba skrbeti, da so podatki zbrani na

Foto: Johanna Amalia Robinson

Pomemben del občanske znanosti je usposabljanje udeležencev.

ustrezen način in čim bolj točni, saj le tako lahko privedejo do pravih zaključkov.

Čeprav lahko z občansko znanostjo zberemo zelo pomembne podatke, pa je največja vrednost verjetno drugje. S sodelovanjem v raziskavi se mnogi udeleženci prvič neposredno srečajo z znanostjo. Z opazovanji se tudi veliko novega naučijo. V našem primeru večina prej ni namenjala posebne pozornosti opráševalcem, še manj se je zavedala njihove pestrosti, čeprav so že desetletja njihova družba na vrtu. S sodelovanjem v raziskavi se je tako za vedno spremenil njihov pogled na opráševalce, s tem pa tudi na okolje. Če bodo del tega znanja prenesli še med družinske člane, sosede in prijatelje, bo učinek še toliko večji.

Veliko novega smo se naučili tudi organizatorji, še posebej tisti, ki smo se prvič srečali s tem načinom raziskovanja. Hvala vsem udeležencem za prijetno in koristno izkušnjo! Hkrati bralce vabimo, da izkoristijo možnosti sodelovanja v prihodnjih projektih.

Podatki o projektu

Projektne partnerji: Andragoški center Slovenije, Zavod Republike Slovenije za šolstvo, Center Republike Slovenije za poklicno izobraževanje in Center šolskih in obšolskih dejavnosti.

Financiranje: Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo (MOPE) s sredstvi Sklada za podnebne spremembe.

Trajanje: 1. 3. 2022–20. 11. 2023.

O umetnem osemenjevanju čebeljih matic (I. del)

Članek obravnava 12 pogostih vprašanj o tehniki umetnega osemenjevanja matic. Kot uporabnica in učiteljica umetnega osemenjevanja želim z odgovori osvetliti to specializirano tehniko in usmeriti nadaljnja poizvedovanja tistih, ki se zanimajo zanjo.

Susan Cobey, Služba za osemenjevanje čebeljih matic Coupeville, Washington, ZDA (scobey@mac.com)

Poklicni vzrejevalci matic v ZDA se zavedajo potrebe po odbiri, izboljševanju in ohranjanju svojega plemenskega materiala. Ozaveščenost javnosti o »motnji propadanja čebeljih družin« in širjenja afrikaniziranih čebel še povečuje njihovo odločnost. Vse več je tudi manjših vzrejevalcev in programov za odbiro krajevno prilagojenih čebeljih družin. Glede na te težave je postopek nadzorovanega opravevanja bistvenega pomena pri doseganju ciljev odbire čebel.

Varoja je ključni igralec pri izzivu, kako obdržati našo medonosno čebelo *Apis mellifera* zdravo in produktivno. Dano ime *Varroa destructor* odraža njen pogubni učinek na čebelarjenje. Med svojim 30-letnim nabiranjem izkušenj z varojami smo v ZDA napadenost po navadi obvladovali s kemičnimi zdravili. Zaradi zmanjšane učinkovitosti našega nabora zdravil za zatiranje pršic v panju se je pozornost preusmerila na alternativne načine zatiranja in odbire čebel. Zelo se je povečalo zanimanje za odbiro družin, ki lahko obvladujejo in tolerirajo napadenost z varojami ter/ali kažejo odpornost proti njej. Skrb vzbujajoči so številni ostanki akaricidov v družinah, ki so posledica uporabe zdravil za uničevanje pršic, in njihov skupni sinergijski učinek v kombinaciji z ostanki fitofarmaceutskih sredstev.

Vpliv in širjenje afrikaniziranih čebel (AČ) sta dodatna spodbuda za vpeljavo čebelarških rejskih programov. Na jugu ZDA se AČ vse pogosteje križajo z lokalnimi medonosnimi čebelami. Skrb vzbujajoče so prevladujoče lastnosti AČ, in sicer njihovo obrambno in selitveno vedenje. To je še posebej ključnega pomena pri zagotavljanju opravevalnega servisa. AČ predstavljajo tudi tveganje za zdravje ljudi. Dobro se zavedamo potrebe po nadzoru in vzdrževanju plemenskega materiala, s čimer bi se radi izognili »afrikanizaciji« naših lokalnih čebel.

Za izboljšanje plemenskega materiala sta potrebna nadzorovano parjenje in program sistematičnih znanstvenih vzrejnih postopkov. Umetno osemenjevanje (UO) je ključno orodje za nadzorovano parjenje. Če želimo imeti koristi od te tehnike, potrebujemo tudi

Foto: Stanislav Plut

Dr. Susan Cobey, vodilna strokovnjakinja s področja umetne opravevanja čebeljih matic vodi usposabljanje iz umetnega osemenjevanja na obisku v Sloveniji 22. junija 2017. (Na sliki prva z leve strani.)

veliko čebelarške spretnosti, sredstva za vodenje odbire in rejskega programa ter dolgoročno predanost.

Nujno je treba pridobiti informacije in preučiti gradivo o čebelarških vzrejnih metodah. Pri postopku odbire je za ohranjanje nizkega števila varoj in obenem ohranjanje produktivnosti družin potrebno odbiranje, katerega cilj je doseganje skupka vedenjskih in drugih lastnosti (v Sloveniji so rejski cilji za kranjsko čebelo opredeljeni v Rejskem programu za kranjsko čebelo (2018-2023 *Apis mellifera carnica*, Pollmann 1879, op. ur.). Če želimo zagotoviti, da bodo družine dobre, moramo upoštevati tudi ukrepe za odbiro za doseganje lastnosti, kot so produktivnost, mirnost, sposobnost prezimovanja itd.

Merila za odbiro je treba tehtati glede na produktivnost družin in »posledice za družine«, povezane z odbiro za doseganje »odpornosti proti pršici«.

Čebele so edinstvene, saj odbira temelji na vedenjskih lastnostih superorganizma z zapleteno socialno strukturo, ki se nenehno spreminja. Nenehno se spreminjajo tudi varoja in povzročitelji bolezni, povezani z njo. Zaradi vsega tega je lahko vzreja čebel zahtevna. Če želijo biti čebelarji deležni koristi UO, morajo najprej vpeljati rejski program. UO je samo orodje in ne cilj.

1. Instrumentalno ali umetno osemenjevanje – kakšna je razlika?

Izraza umetno osemenjevanje in instrumentalno osemenjevanje sta zamenljiva. Izraz »instrumentalno osemenjevanje« je skoval dr. Lloyd Watson, ki je prvi uspešno predstavil tehniko UO leta 1926. Beseda umetno mu ni bila všeč. Izraz umetno osemenjevanje pogosteje uporabljajo in poznajo druge panoge, kot so živinoreja, perutninarstvo, ovčereja, prašičereja, konjereja itd. (Čebelarški terminološki slovar predvideva uporabo izraza »umetno osemenjevanje«, op. ur.)

2. Zakaj bi uporabljali umetno osemenjevanje?

UO je samo orodje za nadzorovanje vzreje. Z njim je mogoče tudi ustvarjati nove križance v raziskovalne namene. Paritveno vedenje čebelje matice je zelo nepredvidljivo in ga je težko nadzorovati. Matice se pariyo v letu s številnimi troti, njihovo povprečno število je od 15 do 20. Neoprašena matica odleti na trotovišče, kjer je od 10.000 do 30.000 trotov različnega genskega porekla. Matica, ki se oprashi samo v prvem ali drugem tednu odrasle dobe, shrani zbrano seme v semensko mošnjico, od koder ga porablja vse življenje. Shrani samo majhen odstotek semena vsakega trota, s katerim se je oprashila, vse seme pa je pomešano v njeni semenski mošnjici. Vsi troti, s katerimi se je oprashila, so zastopani v številnih potomcih njene družine, čeprav se lahko njihovo razmerje s časom spreminja.

3. Kdo ga potrebuje?

UO je samo orodje vzrejevalca in raziskovalca čebel, ki zahteva točno določene križance. Je način za nadzorovanje oprashivanja matic. Ta tehnika omogoča nadzor nad tem, s kom se oprashi matica, nad številom trotov, s katerimi se oprashi, in količino vbрызganega semena, shranjenega v njeni semenski mošnjici.

Sámo dejstvo, da je matica umetno osemnjena, še ne pomeni, da bo nadpovprečna. Vzreja vrhunskih, »vezdznishkih« plemenskih matic temelji na odbiri in uporabljenega rejskega programa. Pri tem postopku se na žalost uniči veliko matic.

4. Se ga je težko naučiti?

Pri učenju tehnike potrebujemo: dobra navodila, natančne pripomočke, vajo, finomotorične spretnosti, dobro higieno, potrpljenje in predanost. Na začetku je lahko učenje postopka zahtevno, saj je velika natančnost bistvenega pomena. Potrebni so tudi čebelarstvo znanje in veščine za vzrejo zadostnega števila spolno zrelih trotov in neoprašenih matic. Izurjeni postanemo, če vadimo, če smo spretni z rokami in temeljiti. Pri uspešnosti UO igra ključno vlogo tudi oskrba matic pred osemenitvijo in po njej.

Za usvojitve tehnike predlagam, da na začetku za vajo osemnite 30 matic. Vodite natančne zapiske o uspešnosti vsake osemenitve. Matice predstavite v rednik za dva dni, da omogočite prehod semena v semensko mošnjico. Preverite vitalnost in smrtnost. Lenobne in mrtve matice kažejo na težave s poškodbami ali okužbami. Seciranje semenske mošnjice teh matic, omogoči določanje uspešnosti. Barva semenske mošnjice kaže, kako dobro je osemnjena matica (slika 2). Nato osemnite drugo serijo matic in jih vstavite v prašilčke, da lahko začnejo zalegati.

5. Katero opremo potrebujemo?

Instrumenti za osemenjevanje so specializirani in razlike v kakovosti in ceni med njimi so velike. Pri tehniki so potrebne natančnost in točne drobne nastavitve, kar omogoča preprostost in ponovljivost postopka. Oprema ni standardizirana in nekateri deli niso zamenljivi s tistimi iz drugih instrumentov. Zato se pozanimajte, kaj je na voljo.

Osnovni instrument sestavljajo stojalo, komplet kavelčkov ali klešč, držalo za matico, brizga in konice za brizgo (slika 3). Potrebujemo mikroskop z 10–20-kratno povečavo, svetilko s hladno svetlobo in združljivo stojalo z zadostno globino polja in zadostnim prostorom za instrument. Svetilka s hladno svetlobo preprečuje segrevanje in ohlajanje tkiv, zadostuje svetilka z žarnico LED in gibljivim vratom. Pri postopku uspavamo matico z virom ogljikovega dioksida, ki ima regulator pretoka in gibljivo cev, speljano do instrumenta.

Sodobni instrumenti imajo mikromanipulatorje, ki omogočajo natančne gibe. Velike brizge omogočajo učinkovito jemanje, shranjevanje in razpošiljanje semena. Zaradi različnih oblik manipulatorjev za želo lahko izbiramo, katero tehniko bomo uporabili. Schleyjev instrument trenutno uporabljajo najpogosteje, saj ga cenijo zaradi natančnosti in širokega spektra prilagodljivih nastavitvev. Velika Harbova brizga, zasnovana za preprosto delo s semenom in njegovo shranjevanje, je ravno tako priljubljena in združljiva z večino instrumentov.

Sezonska dopolnilna dejavnost v čebelarstvu in njene prednosti

Osnovna kmetijska dejavnost vključuje dejavnosti pridelave pridelkov, kar v primeru čebelarstva označuje pridelavo čebeljega medu, satja, matičnega mlečka, cvetnega prahu, propolisa, voska, čebeljega strupa in čebeljih matic.

Mojca Pibernik, svetovalka specialistka za ekonomiko čebelarjenja (mojca.pibernik@czs.si)

Poleg osnovne kmetijske dejavnosti lahko kmetje in čebelarji uporabljajo tudi dopolnilne dejavnosti, ki so dodaten vir prihodkov, saj lahko na tak način razširijo svojo ponudbo in izkoristijo vse vire zaslužka, ki jih kmetija oziroma čebelarstvo ponujata. Ponudba znotraj dopolnilne dejavnosti je lahko zelo raznovrstna. Dopolnilne dejavnosti na kmetijah urejata Zakon o kmetijstvu - ZKme-1 (Uradni list RS, št. 45/08) in Uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji (Uradni list RS, št. 57/15 in 36/18). Dopolnilna dejavnost se lahko izvaja kot **osnovna** ali kot **sezonska** dopolnilna dejavnost. Več o slednji v nadaljevanju. Primeri dopolnilnih dejavnosti v čebelarstvu so denimo:

- **Proizvodnja medenega kisa in žganja**, medice, peneče medice, medenih likerjev in tinkture iz propolisa pri čemer je treba primarni čebelji pridelek zagotoviti v celoti.
- **Proizvodnja čebeljih pridelkov z dodatki** zelišč, sadja in podobnega, pri čemer so lahko dodatki v medu in drugih čebeljih pridelkih kupljeni na drugih kmetijah. V primeru, da ima nosilec dopolnilne dejavnosti lastno pridelavo sadja in zelišč, lahko le-te uporablja za proizvodnjo čebeljih pridelkov z dodatki.
- **Prodaja kmetijskih pridelkov in izdelkov iz kmetij**. Za opravljanje dopolnilne dejavnosti prodaja, mora delež lastnih kmetijskih pridelkov in izdelkov znašati najmanj 30 % celotne prodaje. Poleg tega mora biti jasno označeno kateri izdelki in pridelki so proizvod lastne kmetije in kateri prihajajo iz drugih kmetij. Jasno mora biti tudi naveden naziv in naslov kmetije s katere pridelki in izdelki prihajajo.
- **Apiturizem**. Pri izvajanju apiturizma mora čebelar zagotoviti lasten čebelnjak oziroma stojišče s čebeljimi panji. Prag za izvajanje apiturizma je najmanj deset čebeljih družin.
- **Ročna poslikava panjskih končnic**.
- **Izdelki iz čebeljega voska** kot so sveče, mila, žvečilni gumiji, mazila in satnice.

- **Medičarstvo, lectarstvo, dražgoški kruhki in medenjaki**. Pri tovrstni dopolnilni dejavnosti, lahko kmetija moko dokupuje iz mlinov na lokalnem trgu.
- **Storitev točenje medu**, polnjenje in pakiranje čebeljih pridelkov in izdelkov ter izdelava satnic za druge čebelarje. Tudi to lahko spada pod dopolnilno dejavnost.
- **Medena masaža** in sproščanje s panjskim zrakom. Pri izvajanju te dopolnilne dejavnosti je treba zagotoviti zaščito pred čebelami, prav tako pa morajo biti pri izvajanju masaže z medom zagotovljeni minimalni sanitarno-zdravstveni pogoji. Pri sproščanju s panjskim zrakom mora biti za vsako osebo uporabljena nova maska.
- Med dopolnilno dejavnost sodi tudi **svetovanje uporabnikom čebeljih pridelkov** kot so med, cvetni prah, matični mleček in vosek ter izdelkov iz čebeljih pridelkov za krepitev zdravja. Za izvajanje svetovanja mora imeti nosilec dopolnilne dejavnosti najmanj srednjo strokovno izobrazbo s področja kmetijstva ali pridobljeno nacionalno poklicno kvalifikacijo s tega področja (NPK) oziroma mojstrski izpit ali izobrazbo prve stopnje pridobljene po ustreznih študijskih programih.

Dopolnilna dejavnost se lahko izvaja v določenem delu leta in je tudi imenovana **sezonska dopolnilna dejavnost**. V primerjavi z **osnovno dopolnilno dejavnostjo**, ki se opravlja za nedoločen čas, je čas opravljanja sezonske dopolnilne dejavnosti omejen na največ šest mesecev neprekinjeno. Za pridobitev dovoljenja za opravljanje dopolnilne dejavnosti zgolj v določenem obdobju leta pa je to treba izrecno navesti ob priglasitvi dopolnilne dejavnosti na Upravni enoti. Prav tako je treba ob priglasitvi sezonske dopolnilne dejavnosti na FURS navesti mesece v katerih se bo sezonska dopolnilna dejavnost izvajala. Dovoljenje sicer velja za nedoločen čas, sama dejavnost pa se izvaja v določenem časovnem obdobju, prav tako tudi prodaja izdelkov.

Za opravljanje dopolnilne dejavnosti predelava pa mora čebelar zagotavljati najmanj 50% lastnih količin surovin v izdelku z izjemno proizvodnje medenega likerja in propolis tinkture. V tem primeru mora zagotoviti lasten primarni čebelji pridelek, žganje pa lahko kupi na drugi kmetiji z dovoljenjem za opravljanje dopolnilne dejavnosti proizvodnja žganih pijač. Nosilec dopolnilne dejavnosti je lahko nosilec kmetije kot tudi njen član ob soglasju nosilca. Osnovni pogoj za opravljanje kmetijske dejavnosti povezane s čebelarstvom je KMG-MID številka in deset čebeljih panjev. Čebelar, ki se poleg osnovne pridelave ukvarja še s predelavo čebeljih pridelkov, mora najprej na Upravni enoti pridobiti dovoljenje za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Upravna enota pa nato uredi prijavo v Registru kmetijskih gospodarstev (RKG) in o izdanem dovoljenju obvesti Finančno upravo Republike Slovenije (FURS). Prav tako o dovoljenju obvesti Agencijo Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES).

Prav tako se je treba prijaviti v Register živilskih obratov (RŽO), v kolikor vanj še niste prijavljeni. Ob prijavi v RŽO je treba tudi označiti, da med in ostale čebelje pridelke dajete na trg v predelani obliki.

Poleg povečanja prihodka ima sezonska dopolnilna dejavnost tudi druge prednosti, kot so denimo večja prepoznavnost kmetije ali čebelarstva ter s tem privabljanje novih kupcev. Prav tako je lahko ugoden vpliv na lokalno gospodarstvo, predvsem pri proizvodih, ki imajo edinstvene lastnosti ali pa ponujajo unikatno izkušnjo, saj se na ta način privabi večje število turistov. S sezonsko dopolnilno dejavnostjo lahko pripomoremo tudi k ohranjanju tradicije in kulturne dediščine. Mnoge kmetije in čebelarstva imajo namreč bogato zgodovino in dediščino, ki se lahko prenašata iz roda

v rod. Sezonska dopolnilna dejavnost lahko prispeva tudi k večji trajnosti s spodbujanjem uporabe lokalnih in sezonskih sestavin. S tem se zmanjša potreba po uvozu ter posledično zmanjša ogljični odtis.

Za opravljanje dopolnilne dejavnosti pa je potrebno pridobiti dovoljenje, ki ga na zahtevo nosilca izda krajevno pristojna upravna enota. Stroški za pridobitev dovoljenja za opravljanje dopolnilne dejavnosti znašajo 18,10 EUR.

Kako je z izdajanjem računov in plačevanjem prispevkov?

Vodenje poslovnih knjig lahko izvajate po normiranih odhodkih ali dejanskih prihodkih in odhodkih. Pri normiranih odhodkih se akontacija dohodnine obračunava glede na preteklo leto in je dokončna, pri vodenju knjig pa se davčna osnova ugotavlja na podlagi dejanskih prihodkih in odhodkih. Tako za gotovinsko kot negotovinsko poslovanje je treba izstaviti račun. Pri gotovinskem poslovanju je treba imeti vzpostavljeno »davčno blagajno«, ki je elektronska naprava za izdajanje računov povezana s FURS ali pa je treba uporabiti vezano knjigo računov. Pri vezani knjigi računov je treba podatke o izdanem računu posredovati na FURS do 10. v mesecu za pretekli mesec. Pri negotovinskem poslovanju pa zadostuje račun v kakršnikoli obliki. Nosilec dopolnilne dejavnosti pri kmetijskih pridelkih in izdelkih mora prodano količino izdelkov dokazovati preko izdanih računov ali drugih dokazil. Račune in dokazila mora obvezno hraniti deset let od datuma prodaje.

V primeru, da ste zavarovani kot kmet, kar vključuje pokojninsko in invalidsko zdravstveno zavarovanje ter zavarovanje za starševsko varstvo, dodatnih prispevkov ni potrebno plačevati. V primeru, da ste zaposleni in dopolnilno dejavnost v kmetijstvu opravljate kot postranski poklic pa je za zdravstveno zavarovanje potrebno plačati pavšalni prispevek, ki znaša 42,91 EUR za dopolnilno dejavnost na mesec v letu 2023. Neobvezno pa lahko plačujete tudi pavšalni prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v primeru poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, ki znaša 42,19 EUR na mesec. Če zavarovanci ne želijo plačevati pavšala za poškodbo pri delu in poklicno bolezen morajo pri FURSU podati izjavo, da pavšala iz naslova dopolnilne kmetijske dejavnosti ne želijo plačevati.

Viri:

<https://www.gov.si/teme/dopolnilne-dejavnosti-na-kmetijah/>
Lapuh, B. (2018): *Sezonsko opravljanje dopolnilnih dejavnosti*. KGZS.

Bračko, P. (2022): *Dopolnilna dejavnost v čebelarstvu*. ČZS.

Uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji

Velikonja, V. (2020): *Izdajanje računov na kmetijah*. KGZS.

Kakšen je pomen sajenja avtohtonih medovitih rastlin?

Javna svetovalna služba v čebelarstvu in Biotehniški center Naklo sta v torek, 25. aprila 2023, izvedla strokovno razpravo o pomenu sajenja avtohtonih medovitih rastlin. Strokovna razprava je potekala v okviru dneva odprtih vrat na Biotehniškem centru Naklo, kjer smo uspešno povezali mlade v kmetijstvu in strokovnjake s področja kmetijstva in čebelarstva.

Mojca Pibernik, svetovalka specialistka za ekonomiko čebelarjenja (mojca.pibernik@czs.si)

Srečanje je odprl predsednik Čebelarstva Slovenije Boštjan Noč, ki je zbranim opisal delovanje Čebelarstva Slovenije kot organizacije, načela, za katera se zavzema, in njeno vizijo za prihodnost. Poudaril je spodbujanje mladih k čebelarstvu in pomen sodelovanja ter povezovanja izobraževalnih institucij s čebelarji.

Kot naslednji je pred poslušalce stopil Dr. Marijan Pogačnik, direktor Biotehniškega centra Naklo in predsednik Konzorcija biotehniških šol Slovenije, ki je razložil delovanje Biotehniškega centra Naklo, njihovo poslanstvo k razvoju odgovornih, inovativnih, podjetnih ter družbeno in okoljsko odgovornih dijakov, študentov in odraslih udeležencev njihovih izobraževanj. Kot njegov predhodnik je zbranim predstavil vizijo Biotehniškega centra, ki ustvarja trdne temelje za sodobno in zdravo prihodnost uspešnih posameznikov in skupin, uveljavljenih tako doma kot tudi v tujini. Predstavil je tudi učne programe in usmeritve, ki jih ponuja izobraževalni center, njihove projekte in načrte za nadaljnje delo.

Mladim so bili predstavljeni tudi ukrepi za prehrano čebel in drugih oprasovalcev. Marija Kalan, predstavnica Kmetijsko gozdarskega zavoda Kranj, svetovalka specialistka za področje rastlinske pridelave, je predstavila cilje skupne kmetijske politike za obdobje 2023-2027. Poudarila je splošne cilje nove SKP, ki so spodbujanje k prehranski varnosti, krepitev skrbi za okolje in podnebnih ukrepov ter krepitev podeželskih območij. Predstavila je deleže rastlinske pridelave v Sloveniji in njihov prispevek za prehrano oprasovalcem, ki pa zaradi večinskega deleža koruze in žita, k prehrani oprasovalcev žal ne prispevajo veliko. Izmed rastlin, ki so za prehrano čebel koristne, največji delež predstavljajo vrtnine, detelje in facelija. Prav tako je povzela shemo za podnebje in okolje (SOPO), ki omogoča dodatno plačilo za vsako kmetijo, ki izvaja okolju prijazne prakse kot so ekstenzivno travinje, ozelenitev njivskih površin preko zime, setev

Foto: Iza Sladič

neprezimnih dosevkov in dosevkov medonosnih rastlin ter omogočanje življenjskega prostora za prostoživeče žuželke v trajnih nasadih. Predstavila nam je tudi kmetijsko okoljski podnebni program (KOPOP), ki preko treh skupin intervencij prispevajo k ohranjanju čebel in ostalih oprasovalcev v okolju. Te tri skupine zajemajo podnebne spremembe, naravo in vode ter biotsko raznovrstnost in krajino.

Mag. Miha Štular, predstavnik Kmetijsko gozdarskega zavoda Kranj, svetovalca specialist za področje ribogojstva in ljubiteljski čebelar, je predstavil priporočene tehnološke ukrepe za izboljšanje prehranjenosti čebel in drugih oprasovalcev v kmetijskem okolju, ki so setev medonosnih rastlin na kmetijskih zemljiščih kot glavnih poljščin, zagotavljanje čistega in neoporečnega vodnega vira ter obnova in povečanje pašnih virov v bližini čebelnjaka s sajenjem medonosnih rastlin. Povzel je tudi izzive v čebelarstvu,

ki so predvsem zagotavljanje optimalne zaloge hrane v panju skozi celoten čas čebelarkega leta, saj so čebele, ki so dobro prehranjene bistveno bolj živalne in odporne na bolezni in varozo. Prav tako je poudaril pomen sobivanja kmetovalca in čebelarja, ki ponuja obojestransko korist preko dogovorov, delitve stroškov ter setve medovitih rastlin v poletnem obdobju. Predstavil nam je tudi svoje delovanje v čebelarstvu in na kakšen način mlade v svojem lokalnem okolju spodbuja k čebelarjenju. Predvsem mlade spodbuja preko krožkarskih dejavnosti v osnovni šoli in predstavitvi poklica čebelarja.

Kako podnebne spremembe vplivajo na čebelje paše, kaj so vzroki za spomladanske pozebe in občutljivost rastlin na nizke temperature nam je odgovoril Aleš Bozovičar, vodja Opazovalno-napovedovalne službe na Čebelarški zvezi Slovenije. Poleg negativnih vplivov podnebnih sprememb je poudaril tudi, da obstajajo pozitivni vplivi predvsem pri pogostejšem pojavljanju ušic na iglavcih in na listnih drevesnih vrstah, kar čebelam omogoča proizvodnjo gozdnega medu ter spremembe gozdne podrasti in boljši izkoristek poznih paš. Predstavil je tudi svoje delo na Čebelarški zvezi Slovenije in njegova opažanja vpliva podnebnih sprememb na čebelje paše v času svojega delovanja.

Poslušalcem so bile predstavljene tudi medovite rastline. Dr. Trajče Nikoloski, avtor knjige Medovite rastline, je povzel pomen medovitih rastlin za čebeljo pašo, katere rastline sploh so medovite, kaj vpliva na medovitost rastlin in kateri rastlinski sestoji nudijo največ čebelje paše. Razložil je, da so medovite rastline tiste rastlinske vrste, ki s svojimi sladkimi izločki v obliki medicidine ali mane dajejo čebelam hrano in s tem omogočajo njihov razvoj. Medonosnost je odvisna predvsem od vrste rastline, podnebja in tal, vremena med cvetenjem, pogosto pa tudi od razmer v prejšnjem letu. Razložil je, kaj sploh pomeni pojem čebelja paša in kakšen je vzajemen odnos med čebelami in rastlinami. Čebelam največ paš nudijo listnati in mešani gozdovi, travniki in sadovnjaki. Prav tako je poudaril vpliv tujerodnih invazivnih rastlin na avtohtone rastlinske vrste, katere vrste so invazivne in kakšni so ukrepi, da omejimo njihovo širjenje. V Evropi se namreč pojavlja skoraj 6000 tujerodnih rastlin, od česar je v Sloveniji približno 100 vrst invazivnih, ki v okolju povzročajo škodo, saj se močno širijo, naše okolje pa nanje ni prilagojeno zaradi česar povzročajo izpodrivanje avtohtonih rastlin. Najbolj uspešni ukrepi za omejevanje širjenja invazivnih tujerodnih vrst je preprečevanje samega vnosa in ukrepanju ob prvih podatkih pojavljanja nove tujerodne vrste na nekem območju.

Pozornost smo namenili tudi izobraževanju mladih v kmetijstvu in park avtohtonih medovitih rastlin

BC Naklo. Vsebine je predstavila Jerneja Rozman, strokovna sodelavka v projektni pisarni BC Naklo. Na predstavitvi smo lahko slišali o načinih spodbujanja mladih k čebelarjenju ter spodbujanju starejših generacij k prenosu znanja na mlajše, predvsem preko kakovostnega mentorstva pri uvajanju mladih v čebelarstvo. Prav tako je predstavila projekte BC Naklo, ki spodbujajo mlade h kmetijstvu in predstavila njihov šolski čebeljak. Poudarila je tudi akcijo sajenja medovitih rastlin na njihovem centru in kako so vključili dijake in študente v samo akcijo preko aktivne pomoči pri sajenju sadnih dreves.

Po predstavitvah strokovnih področij govorcev je sledila strokovna razprava, ki jo je vodil doc. dr. Drago Papler, vodja Medpodjetniškega izobraževalnega centra Biotehniškega centra Naklo. Na razpravi so sodelovali: Marija Kalan, mag. Miha Štular, dr. Trajče Nikoloski, Jerneja Rozman in Aleš Bozovičar. Razprava je bila plodovita, saj je obelodanila pereče težave na področju sodelovanja čebelarstva s kmetijstvom, stanjem medovitih rastlin v povezavi s podnebnimi spremembami, zakaj je pomembno osredotočanje na sajenje medovitih rastlin in spodbujanje mladih k zavedanju problema in reševanju le-tega.

Po koncu razprave smo si ogledali park avtohtonih medovitih rastlin Biotehniškega centra Naklo, ki so ga vodili študenti višje šole BC Naklo in poleg medonosnega parka nosi še imeni terapevtski vrt in park prijateljstva. Letos mineva že deset let, kar so ga odprli, vzpostavljen pa je bil v okviru mednarodnega projekta Amc Promo BID, ki je potekal med letoma 2010 in 2013. Poleg čebelje paš park ponuja tudi prostor za sprostitev dijakov, študentov in obiskovalcev, saj je opremljen s klopmi, ki omogočajo počitek in učilnico na prostem.

Privoščili smo si tudi kavo, slajeno z medom, in poskusili kulinarične izdelke dijakov Biotehniškega centra. Pripravili so nam medenjake, kremne in tekoče jogurte z dodatki, kruh s skutnim namazom z dodatkom drobnjaka in okusne piškote. Vse to so izdelali v mlekarski in živilski delavnici, izdelke pa so dijaki tudi predstavili in izpostavili prednosti njihovih izdelkov.

Razprava je bila izjemno pomembna z vidika povezovanja mladih in stroke, predstavitve ukrepov nove SKP in spodbuditev mladih v kmetijstvu, da se zavedajo pomena medovitih rastlin za prehrano čebel in drugih oprasaševalcev. Dogodek smo povezali tudi s predstavitvami projektnih in raziskovalnih nalog zadnjih letnikov dijakov strokovnih programov BC Naklo, ki so potekale v okviru dneva odprtih vrat na Biotehniškem centru. V prihodnosti si želimo še več tovrstnih sodelovanj na več organizacijskih ravneh in skupinah delovanja.

Čebelarjeva opravila v juniju

Junija so panji polni čebel, zato je to idealen čas, da pred poletnim brezpašjem višek čebel in zalege porabim za izdelavo narejencev. V tem mesecu je sicer treba že graditi temelje za novo sezono.

Klavdijo Babič (klavdijo.babic@siol.net)

V juniju je še zadnje obdobje za zamenjavo neprimernih matic v gospodarskih družinah. Poskrbeti je treba, da v gnezdu ni neprimerne satje: Odstranim staro temno satje, deviško nezalezano satje, zaradi pomanjkanja paše nezgrajeno ali propolizirano satje ter gradilni satnik. V tem času se na Obali pogosto dvigne temperatura nad 30 °C in ob suši se medenje zaustavi. V tem primeru je treba čebele krmiti. Del čebel odpeljem na lipovo in kostanjevo pašo. Če temperatura ostaja pod 30 °C, je nekaj dežja in dovolj vlage, se lahko obeta tudi na Obali še nekaj cvetlične ali manove paše.

Junija cveti lipa, pravi kostanj, navadni derak, cvetijo pa tudi rastline na travnikih. Na vsakih nekaj let se pojavi mana, predvsem na hrastu in maklenu. Pravi kostanj v zaledju obale zaradi segrevanja ozračja zadnjih deset let ne med. Na njem se čebele oskrbijo s cvetnim prahom, ki je odlično hranilo za razvoj družin v poletnem času. V letih, ko ni mane, čebele nabirajo medicino predvsem na travnikih, navadnem deraku in drugih cvetočih rastlinah. Zaradi majhnih donosov ima ta med majhno vsebnost vode in je zelo aromatičen. Ko je elektroprevodnost pod 0,8 ms/cm, ga označim kot cvetlični med. Edina težava je v tem, da je tega medu malo in ga hitro zmanjka. V letih, ko se pojavi mana, se čebele preusmerijo na nabiranje mane. Opažam, da se mana pojavi le na določenih drevesih iste vrste in ne na vseh. Elektroprevodnost tega medu se giblje med 1 in 1,5 ms/cm, med je temnorjave barve in specifičnega okusa. Kristalizira šele po novem letu ali kasneje. Ker je elektroprevodnost več kot 0,8 ms, ga označim kot gozdni med.

Pregledi v juniju

V juniju, ko se temperature dvignejo in je paše manj, se umiri tudi rojilno razpoloženje. Če so v juniju pozitivni donosi, vstavim čebelam še kakšno satnico, sicer ne. Če se paša konča, prenehajo graditi satje in zgornje robove celic na nedograjenih satnicah propolizirajo. Take so neuporabne – čebele jih le izjemoma dogradijo, zato jih kasneje odstranim in

Strnjeno obleganje nove matice

stalim. Matice raje zalegajo na nekoliko temnejšem satju. Zato uredim gnezda tako, da v sredino premestim nekajkrat zalezene sate. Po zadnjem izrezovanju trotovine iz panjev odstranim gradilnike. Ob izrezovanju trotovine pregledam napadenost z varojami. Številu najdenih varoj si zapišem na panjske liste. Na podlagi teh informacij in posveta z veterinarjem si izdelam načrt za zatiranje varoj.

Prevoz čebel na pašo

V Sloveniji je gostota čebel vedno večja. Zaradi pritiska čebelarjev prevoznikov je težje dobiti primerno pašno mesto. Da ne pride do hude krvi, se pred premikom čebel prepričam, da s svojimi čebelami ne ogrožam okoliških prebivalcev ter sosednjih čebelarjev. Hvaležen sem čebelarjem in lastnikom zemljišč, ki me sprejmejo v svoj kraj. Omogočijo mi, da se moje čebele oskrbujejo s hrano, s čimer zmanjšam stres čebel ob dolgem sušnem poletnem brezpašnem obdobju, ki je velikokrat v mojem kraju. Ob dobrih pašnih pogojih iztočim še nekaj lipovega in kostanjevega medu. Na ta način povečam ponudbo različnih sort medu. Da dobim svetel lipov med, je pomembno, da je v medišču mlado satje. Enako kot pri akacijevem medu se tudi lipov v temnejšem satju obarva nekoliko temneje.

Pred premikom se najprej prepričam o smiselnosti premika. Vsak premik je za čebele stres, ob katerem nekoliko številčno oslabijo. Zavedam se, da se lahko na poti marsikaj pripeti. Če prevažam sam, se vedno dogovorim s čebelarjem, ki ga lahko pokličem za pomoč, če bi se na poti karkoli pripetilo. Ko se dogovorim za primerno mesto premika, uredim veterinarsko potrdilo. Del čebeljih družin imam v kovinskih zabojnikih, ki jih prevažam z avtomobilsko prikolico. Prevažam zvečer, ko so čebele v panjih. Velikokrat čebele visijo na bradah panjev. Z dimom jih preženem v panj, nato panje zaprem. Na zadnjih vratih odprem lopute, da čebele med prevozom pridejo do zraka. Po postavitvi zabojnika žrela panjev odprem, lopute na vratih pa zaprem. Če bi pustil lopute odprte, bi se ustvaril prepah, ki ga s propoliziranjem okenskih mrežic čebele preprečujejo; s propolisom prekrivane okenske mreže pa preprečujejo nujno prezračevanje med prevozi! Vedeti moramo, da čebele v obdobju, ko je temperatura nad 30 °C, porabijo dnevno tudi do 4 dl vode/panj. Če naravnega vodnega vira ni v bližini, postavimo napajalnik z zadostno količino sveže vode.

Izdelava narejencev

V juniju je potrebnih več čebel in zalege, zato delam narejence v petsatnih panjih. Po zadnjem točenju uporabim ometene čebele z medenih satov za izdelavo ometencev. Vsa navodila za izdelavo narejencev lahko najdete na spletni strani Čebelarске zveze Slovenije.

Pregled narejencev

Narejence prvič pregledam, ko se v njih poleže vsa stara zalega ter zalega nove matice še ni pokrita. V tem obdobju so vse varoje na čebelah, zato je to najboljši čas za obračun z njimi. Pri tem pregledu me zanima

predvsem, ali je matica v panju in ali je dovolj hrane. Določen odstotek matic se izgubi na prahi. Lahko je v panju matica prisotna, vendar zalega neoplojena jajčeca iz katerih se bodo polegali zgolj troti. Matico uničim in narejencu dodam sat pokrite zalege ter zrel matičnik, ali še bolje, že sprašeno matico.

Drugi pregled opravi, ko naj bi bila zalega nove matice pokrita. Šele takrat lahko ocenim kakovost matice. Če z lastnostmi nove matice in njenih potomk nisem zadovoljen, matico zamenjam.

Če je zalega nove matice lepo strnjena in imajo njene čebele še druge lastnosti, ki jih želim v svojem čebelnjaku, lahko zaključim, da je matica dobra. Obseg zalege v panju se večja, zato ji hitro primanjkuje prostora za zaleganje. Da se matica optimalno razvije, mora imeti ob zadostni količini hrane in mladih čebel dovolj prostora za zaleganje. Po potrebi dodam še sat s hrano. Če ni paše, čebele krmim s sladkorno raztopino. Mlade čebele zaposlim z gradnjo satja, tako ima matica dovolj prostora za zaleganje. Družina je očiščena varoj. Take družine so odlična popotnica za naslednje čebelarško leto.

Zamenjava matic v gospodarskih družinah

Mlada kakovostna matica je osnova za uspešno čebelarjenje v novi sezoni. Na panjske liste sem si že prej označil matice, ki jih je treba zamenjati. To so matice s slabšimi lastnostmi in tri leta stare matice. V brezpašju čebele manj rade sprejmejo novo matico. Težave se pojavijo, ko želim zamenjati matice ki so za čebele dobre, po moji odbiri pa ne ustrezajo. Zjutraj matico odvezam in v panj dodam nekaj pogače, da s tem zaposlim stare čebele. V rezervni družini odvezam mlado matico z zelenimi lastnostmi, ki ima lepo strnjeno zalego; v panj iz katerega sem odvezel matico takoj dodam zrel matičnik, zaščiten z aluminijasto folijo. Odvezeto matico zaprem v matičnico, ki sem ji predhodno zapolnil izstopni odprtini s pogačo. Matičnico z matico obesim med sate z zalego, vendar čebelam še ne omogočim dostopa do pogače v matičnici. Naslednji dan preverim razpoloženje. Če se čebele do matice vedejo naklonjeno (je ne napadajo), tedaj, omogočim čebelam dostop do pogače v matičnici in posredno izpust matice v panj. Če opazim, da se čebele napadalno obnašajo, matičnico strnjeno oblegajo, kot da bi želele novo matico zadušiti, in se matičnice trdo oklepajo, novi matici niso naklonjene, zato jo odvezam in jo uporabim pri zamenjavi matice v drugi družini. Po devetih dneh podrem vse morebitne zasilne matičnike in šele takrat ponovim dodajanje matice. Ker družina nima več možnosti vzrediti nove matice, je drugi poskus dodajanja matice uspešen. Večino matic si vzredim sam. Nove, kakovostne matice so temelj uspeha v novi sezoni.

Rezultati 45. državnega tekmovanja in srečanja mladih čebelarjev – Zagorje ob Savi 2023

REZULTATI NIŽJE STOPNJE

Priznanje	Število točk
zlato priznanje	27 do 30 točk
srebrno priznanje	24 do 26 točk
bronasto priznanje	21 do 23 točk
priznanje za udeležbo	do 20 točk

ZLATO PRIZNANJE			
Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole/društva
28	Ana Šolar, Maks Glinšek	Darja Šolar	OŠ Primoža Trubarja Laško
28	Anja German, Maj Šuman	Romea Kanduti	OŠ Gustava Šiliha Velenje
28	Jure Šinko, Jon Dobovšek	Silva Erzar	OŠ Stranje
27	Tinka Golob, Zala Pečonič	Blaž Lovrič	OŠ Selnica ob Dravi
27	Jaro Petrovič-Poljanec, Martin Juhart	Danijel Zupančič	OŠ Vransko, POŠ Tabor
27	Katarina Ladič, Lila Marie Taylor	Darja Brlek	ČD Ptuj
27	Taja Belšak, Urša Gomboc	Edi Hojnik, Janez Zupanič	OŠ Cirkulane - Zavrč
27	Iva Stramič, Lara Glavica	Edi Hojnik, Suzana Stopajnik	ČD Cirkulane
27	Sara Šimenc, Luka Grilj	Franc Kraševc	OŠ Janka Modra Dol pri Ljubljani
27	Marija Vrtačnik, Jure Vrtačnik	Marjetka Kocuvan	OŠ Markovci
27	Tin Praznik, Aljaž Červak Harb	Milan Hmelak	OŠ Franca Lešnika Vuka Slivnica
27	Maks Gradišek, Karmen Humar	Silva Erzar	ČD Kamnik
27	Matic Šinko, Patrik Podjed	Silva Erzar	OŠ Stranje
27	Ema Šobič	Silva Erzar	ČD Kamnik
27	Jaka Petrič, Grega Hočevar	Vesna Oder	OŠ Franja Goloba Prevalje
SREBRNO PRIZNANJE			
Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole/društva
26	Ema Janžekovič, Aljaž Jerenec	Bogdan Zelenko	OŠ dr. Franja Žgeča Dornava
26	Lijan Korez, Jaša Muratovič	Darja Brlek	OŠ Olge Meglič Ptuj
26	Jakob Jeras, Gašper Gorše	Ida Žnidaršič Meglič	OŠ Preska, Medvode
26	Jakob Hafner, Ruben Polak	Ivan Sopotnik, Milena Grom	ČD Zagorje ob Savi
26	Tim Brečko, Nika Funda	Lidija Martinčič	OŠ Milana Majcna Šentjanž
26	Ema Regulj, Mateja Pančur	Marija Pirc	OŠ Šmartno v Tuhinju, PŠ Motnik
26	Tjaša Podbelšek, Ela Felicijan	Marija Pirc	OŠ Šmartno v Tuhinju, PŠ Motnik
26	Neža Bezjak, Eva Petek	Marjetka Kocuvan	OŠ Markovci
26	Niki Feuš, Aljaž Bukovec	Nataša Horvatič Dolamič	OŠ Stročja vas
26	Antonija Gregorin, Sara Gaber	Olesea Potočnik	POŠ Šmartno v Rožni dolini
26	Ožbej Zupanc, Jan Krivec	Polonca Krašovec	OŠ Primoža Trubarja Laško, POŠ Debno
26	Eva Odlazek, Neja Centrih	Zdenko Savšek	PŠ Podkum
25	Vid Tamše, Tilen Kamenik	Andreja Polc	OŠ Šmiklavž
25	Simon Stergar, Ema Dizdarevič	Andreja Smrdelj	OŠ Dekani
25	Hal Drame Hrastnik	Darja Šolar	OŠ Primoža Trubarja Laško
25	Vita Obrn, Neža Tolič	Edi Hojnik, Suzana Stopajnik	ČD Cirkulane
25	Lovro Bajde, Žan Bantan	Ivan Sopotnik, Milena Grom	ČD Zagorje ob Savi
25	David Varga, Martin Horvat	Lidija Lajter Bürmen	Dvojezična OŠ Dobrovnik
25	Mija Hribar, Mija Blažič	Marjan Volaj, Mateja Jere Grmek	OŠ Zagradec
25	Lovro Dimec, Sofija Zaverla	Matjaž Mavhar	OŠ Griže, POŠ Liboje
25	Urban Jenkole, Filip Grum	Mihael Potočar	ČD Dvor pri Žužemberku
25	Luka Gotar, Vita Breznikar	Polonca Krašovec	OŠ Primoža Trubarja Laško, POŠ Debno
25	Julij Hladnik, Vito Anžič	Primož Hladnik	PŠ Nova Cerkev
25	Marko Pavlovič, Martina Pirc	Špelca Bubnjič	OŠ Podbočje
24	Brin Krpič, Grač Ajlec	Alenka Cör	OŠ Puconci
24	Karolina Recek, Lija Gomboši	Alenka Cör	OŠ Puconci
24	Erik Pečonič, Tadej Petar	Blaž Lovrič	OŠ Selnica ob Dravi
24	Naja Tovornik, Gregor Lipovšek	Dušanka Klančar	OŠ Antona Aškerc Rimske Toplice
24	Klara Ferlež, Eva Rezec	Franc Šolar	PŠ Šentrupert pri Laškem
24	Ožbej Jahn, Rok Korimšek	Ivan Sopotnik, Milena Grom	ČD Zagorje ob Savi
24	Jurij Juhart, Lea Lopan	Marija Drnošek	OŠ Vransko, POŠ Tabor
24	Marko Zajc, Rebeka Mošnik	Marija Pirc	OŠ Šmartno v Tuhinju, PŠ Motnik
24	Tim Gaberc, Sofija Muc	Marijan Dreo	OŠ Pohorskega odreda Slovenska Bistrica
24	Ambrož Potočnik, Nejc Vidmar	Marjan Koderman	PŠ Krtina

TEKMOVANJE MLADIH ČEBELARJEV

24	Lovro Zore, Zala Novak	Marjan Koderman	OŠ Dob
24	Nina Klaužar, Lina Kukovič	Metka Uršič Urbanč	OŠ Koprivnica
24	Lan Zdravec, Andraž Šiško	Nataša Horvatič Dolamič	OŠ Stročja vas
24	Julijan Majer, Mia Ertl	Silvija Tkalec	OŠ Dušana Flisa Hoče
24	Bor Klenovšek, Nikola Milanović	Suzana Pacek	OŠ Jurija Dalmatina Krško
24	Erik Lapuh, Urban Uršič	Suzana Pacek	OŠ Jurija Dalmatina Krško
24	Hana Flisek, Mia Bračun	Suzana Pacek	OŠ Jurija Dalmatina Krško
24	Maja Kerin, Ema Kostrevc	Suzana Pacek	OŠ Jurija Dalmatina Krško
24	Miloš Kolar, Jaka Elbl	Tamara Sakovič	OŠ Gornja Radgona
24	Maj Božič, Miha Račnik	Vesna Oder	OŠ Franja Goloba Prevalje
24	Timotej Pečnik, Brin Javornik	Zvonka Bricman	druga OŠ Slovenj Gradec

BRONASTO PRIZNANJE

Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole/društva
23	Mihael Janžekovič, Oskar Balant	Damjan Šimenko	OŠ Gorišnica
23	David Kolarič, Rene Rakovič	Darja Brlek	OŠ Olge Meglič Ptuj
23	Iza Šolar, Ema Stopar	Darja Šolar	OŠ Primoža Trubarja Laško
23	Aljoša Nemeč, Ažbe Habjanič	Janez Vencelj	OŠ Ivana Camnkarja Ljutomer
23	Matevž Perko, Martin Pipan Fajfar	Jože Pugelj	OŠ Ob Rinži Kočevje
23	Paula Kovač, Vita Jež	Lidija Lajter Bürmen	Dvojezična OŠ Dobrovnik
23	Gašper Kopač, Žak Fink	Mihael Potočar	ČD Dvor pri Žužemberku
23	Teja Kern, Nal Benko	Nataša Horvatič Dolamič	OŠ Stročja vas
23	Tomo Kerček, Nal Kržišnik	Zvonko Mohorič	OŠ Idrija
22	Jakob Breznik, Celestina Breznik	Aleš Vanék	OŠ Sveta Ana
22	Jana Kosi, Lan Poredoš	Alja Bajc Kosi	OŠ Križevci
22	Aleš Lorenčič, Liam Zelenko	Damjan Šimenko	OŠ Juršinci
22	Aljaž Kobau	Franc Kraševc	OŠ Janka Modra Dol pri Ljubljani
22	Tilen Lekše, Miha Žabkar	Jože Cemič	OŠ Raka
22	Nuša Lipovac, Nik Pinter	Jože Pugelj	OŠ Ob Rinži Kočevje
22	Karla Kovač, Marcel Magyar	Lidija Lajter Bürmen	Dvojezična OŠ Dobrovnik
22	Tit Knez Majcen, David Felser	Lidija Martinčič	OŠ Milana Majcna Šentjanž
22	Jošt Smolnikar, Matic Blažič	Marjan Koderman	PŠ Krtina
22	Sara Tomažič, Zala Omahna	Marjan Koderman	OŠ Dob
22	Zarja Preskar, Erik Kavčič	Metka Uršič Urbanč	OŠ Koprivnica
22	Jakob Jarc, Vid Škraba Legan	Mihael Potočar	ČD Dvor pri Žužemberku
22	Urša Lazar, Valentina Cirar	Sanja Šikovec	OŠ Ivana Kavčiča Izlake
22	Matic Štesl	Silvija Tkalec	OŠ Dušana Flisa Hoče
21	Tjaša Kolar, Lucija Milutin	Andrej Jernej	PŠ Blagovna
21	Teo Zahar, Martin Cah	Andreja Smrdelj	OŠ Dekani
21	Katarina Permanšek, Polona Jeseničnik	Emil Žuman	Druga OŠ Slovenj Gradec, POŠ Pameče - Troblje
21	Matija Kamnik, Enej Sinreih	Emil Žuman	Druga OŠ Slovenj Gradec, POŠ Pameče - Troblje
21	Neja Močibob, Aurora Španič Košir	Jaka Rožac	OŠ Ivana Babiča - Jagra Marezige
21	Nika Količ, Špela Žurga	Jožef Veselič	OŠ Metlika
21	Lovro Repše, Nik Brečko	Lidija Martinčič	OŠ Milana Majcna Šentjanž
21	Matej Oblak	Marjan Volaj, Mateja Jere Grmek	OŠ Zagradec
21	Klara Valek, Ina Rezar	Olesea Potočnik	OŠ Vojnik
21	Grega Štepihar, Nik Pungartnik	Štefan Miheljak	OŠ Dobrna
21	Neža Bačovnik, Petja Majcen	Štefan Miheljak	OŠ Dobrna
21	Julija Kašnik, Lev Vengušt	Zvonka Bricman	druga OŠ Slovenj Gradec

PRIZNANJE O UDELEŽBI NA TEKMOVANJU

Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole/društva
20	Urban Toplak, Nikolas Marin	Alja Bajc Kosi	OŠ Križevci
20	Laura Anžel, Lana Rakovič	Dejan Peklar	OŠ Janka Padežnika Maribor
20	Ajda Gunzek, Ela Rezec	Franc Šolar	PŠ Šentrupert pri Laškem
20	Anamarija Kukovičič, Ula Ojsteršek	Metka Uršič Urbanč	OŠ Koprivnica
20	Matic Dežman, Jaka Zore	Špela Paš Juvan	OŠ Ivana Kavčiča, PŠ Mlinše
20	Elias Matuš, Jakob Madjar	Valerija Horvat	OŠ Sveti Jurij
20	Vesna Čebulj, Larisa Dežman	Vid Grašič	OŠ Lesce
20	Neža Strmčnik, Jaka Mahnič	Zvonka Bricman	OŠ Šmartno pri Slovenj Gradcu
20	Tibor Kogelnik, Arijana Mustafić	Zvonka Bricman	OŠ Šmartno pri Slovenj Gradcu
19	Katjuša Lavrinšek, Mia Poplas	Andreja Polc	OŠ Šmiklavž
19	Vid Ošlak, Nikola Cestnik Čujo	Barbara Cijan	OŠ Vransko Tabor
19	Jaša Horvat, Emina Cajnko	Damjan Šimenko	OŠ Gorišnica
19	Nejc Šegula, Matevž Matjašič	Damjan Šimenko	OŠ Juršinci
19	Erazem Štular, Jana Valentan	Gabrijel Stavbar	ČD Peter Močnik Studenci Pekre
19	Žan Kopač, Erazem Hočevar	Marjan Volaj, Mateja Jere Grmek	OŠ Zagradec
19	Juri Matovič, Bor Kolar	Milan Mernik	OŠ Zreče
19	Zoja Najger, Maruša Žveplan	Polonca Krašovec	OŠ Primoža Trubarja Laško, POŠ Debno
19	Ema Planko, Ajda Novak	Štefan Miheljak	OŠ Dobrna
19	Gaja Matves, Lukas Hočevar	Zvonka Bricman	druga OŠ Slovenj Gradec
19	Tjaša Lapajne, Eldein Sabljaković	Zvonko Mohorič	OŠ Idrija
18	Nejc Zgonc Bejtovič, Lara Turk Marolt	Jože Pugelj	OŠ Ob Rinži Kočevje
18	Tim Palčnik, Tosja Zupanc	Lea Petek	OŠ Blaža Kocena Ponikva

18	Žiga Frece, Erik Ramšak	Matjaž Mavhar	OŠ Griže, POŠ Liboje
18	Ema Sadek, Benjamin Grilj	Milan Mernik	OŠ Zreče
18	Jessica Cezar, Zala Sopotnik	Sanja Šikovc	OŠ Ivana Kavčiča Izlake
17	Nika Čilenšek, Matic Jakopič	Brane Kozinc	ČD Karavanke
17	Luka Jaušovec,	Franc Kraševc	OŠ Janka Modra Dol pri Ljubljani
17	Žana Ocepek, Manja Brvar	Ivan Sopotnik, Milena Grom	ČD Zagorje ob Savi
17	Lovro Birk, Jakob Kepec	Marjan Koderman	PŠ Krtina
17	Lana Joger, Karin Štikavac	Sanja Šikovc	OŠ Ivana Kavčiča Izlake
17	Manca Vran, Ana Zupanc	Špela Paš Juvan	OŠ Ivana Kavčiča, PŠ Mlinše
17	Pia Repovž Ptiček	Vid Grašič	OŠ Lesce
17	Rožle Postrak, Jakob Toman	Vid Grašič	OŠ Lesce
15	Kris Gajšek, Miha Kolar	Lea Petek	OŠ Blaža Kocena Ponikva
15	Martin Muzel, Liam Kunič	Primož Hladnik	PŠ Nova Cerkev
15	Ines Dedič, Neža Šterk	Romea Kanduti	ČD Velenje
15	Li Šuman, Ajda Višnar	Romea Kanduti	ČD Velenje
15	Nick Jesih, Jurij Klopčič	Špela Paš Juvan	OŠ Ivana Kavčiča, PŠ Mlinše
14	Blaž Jerman, Luka Škalonja	Ivan Sopotnik, Milena Grom	ČD Zagorje ob Savi

REZULTATI SREDNJE STOPNJE

Priznanje	Število točk
zlato priznanje	37 do 40 točk
srebno priznanje	33 do 36 točk
bronasto priznanje	29 do 32 točk
priznanje za udeležbo	do 28 točk

ZLATO PRIZNANJE			
Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole/društva
39	Metka Škrubelj, Trina Kompare	Romea Kanduti	OŠ Gustava Šilaha Velenje
39	Neža Gračner, Mateja Petek	Tomaž Kranjc	OŠ Miklavž na Dravskem polju
38	Lana Krajnc, Urban Požlep	Dušanka Klančar	OŠ Antona Aškerc Rimske Toplice
38	Ajda Lapuh, Ela Urbanč	Suzana Pacek	OŠ Jurija Dalmatina Krško
37	Ožbej Krampl, Kristjan Koisek	Blaž Lovrič	PŠ Selnica ob Dravi Gradišče
37	Gašper Ferencek,	Stanko Antolin	OŠ Kobilje
37	Ana Marija Bernard, Pia Katarina Bernard	Tamara Sakovič	OŠ Gornja Radgona
SREBRNO PRIZNANJE			
Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole/društva
36	Gal Mori, Nik Pupaher	Blaž Lovrič	PŠ Selnica ob Dravi Gradišče
36	Samuel Edvard Hall, Larisa Zajšek	Bogdan Zelenko	OŠ dr. Franja Žgeča Dornava
36	Aleksander Cigula, Matija Tement	Marjetka Kocuvan	OŠ Markovci
36	Eva Križnik	Silvija Tkalec	OŠ Dušana Flisa Hoče
35	Žak Gjuro, Hamza Mulalić	Aleksander Soršak	OŠ Janka Glazerja
35	Tanja Jenko, Zaharija Morato	Andreja Smrdelj	OČD Koper
35	Nejc Jazbec, Aljaž Komatar	Ida Žnidaršič Meglič	OŠ Preska, Medvode
35	Naj Auguštin, Tilen Strnad	Stanislav Pahole	OŠ Pod goro Slovenske Konjice
34	Matevž Nemeč, Ljudmila Hysz	Aleš Razinger	ČD Šentrupert
34	David Kocjančič, Živa Garbas	Kristijan Rešetič, Franc Bobnar, Ana Šimac	OŠ Stična, PŠ Višnja Gora
34	Dolores Paunović, Mija Krulc	Suzana Pacek	OŠ Jurija Dalmatina Krško
34	Iman Merdanović, Kristjan Meserko	Suzana Pacek	OŠ Jurija Dalmatina Krško
34	Klara Kerin, Maša Gracar	Suzana Pacek	OŠ Jurija Dalmatina Krško
34	Klemen Vitez Pivar, Matevž Medved	Štefan Šemen	OŠ Beltinci
34	Urša Dvornik, Ines Zabret Florijančič	Valentina Toman Čremožnik	ČD Šempeter v Savinjski dolini
33	Anja Starc, Aleksander Starc	Dušanka Klančar	OŠ Antona Aškerc Rimske Toplice
33	Maruša Gomboc, Vita Bezjak	Edi Hojnik, Janez Zupanič	OŠ Cirkulane - Zavrč, POŠ Zavrč
33	Rok Dejak	Gordana Vidič	OŠ Oskarja Kovačiča Ljubljana
33	Kevin Ellwardt, Jure Nemeč	Marija Balažič	OŠ Veržej - enota dom
33	Kai Toplak, David Adam	Tatjana Vedlin	OŠ Majšperk
33	Lina Novak, Ela Žafran	Tatjana Vedlin	OŠ Majšperk
BRONASTO PRIZNANJE			
Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole/društva
32	Jurij Breznik, Brin Peček	Aleš Vanék	OŠ Sveta Ana
32	Jan Bezjak, Klara Cestar	Edi Hojnik, Janez Zupanič	OŠ Cirkulane - Zavrč, POŠ Zavrč
32	Polona Klemenčič, Lana Ahmeti	Jože Matavaž	ČD Peter Danjko Gornja Radgona
32	Isabela Rupčič, Marjan Rupčič	Klavdija Sonjak	OŠ Podgorje pri Slovenj Gradcu
32	Nejc Anžič, Benjamin Rupčič	Klavdija Sonjak	OŠ Podgorje pri Slovenj Gradcu
32	Zoja Palčič, Miha Brčan	Kristijan Rešetič	OŠ Stična, PŠ Višnja Gora
32	Jure Pogačar, Martin Perušek Rajsar	Marjan Koderman	OŠ Dob
32	Ožbej Šušelj, Rok Verhnjak	Vesna Oder	OŠ Franja Goloba Prevalje
31	Jaka Ledinek, Žan Orličnik	Bernarda Voler	ČD Slovenj Gradec - Mislinja
31	Jaka Purgaj, Ambrož Janžekovič	Damjan Šimenko	OŠ Gorišnica

TEKMOVANJE MLADIH ČEBELARJEV

31	Nik Šterk, Jernej Klepec	Dušan Milinkovič	OŠ Loka Črnomelj
31	Rok Kocen, Marko Lipanje	IGOR MEDEN	OŠ Srečka Kosovela Sežana
31	Lučka Kežar, Ulrich Vrhovec	Kristijan Rešetič, Franc Bobnar, Ana Šimac	OŠ Stična, PŠ Višnja Gora
31	Nikolina Grbič, Klara Kovač	Romea Kanduti	ČD Velenje
31	Naja Ana Dolenc, Evelin Krasnik	Tatjana Vedlin	OŠ Majšperk
31	Maks Jager, Aljaž Fazarinc	Tatjana Završnik	OŠ Dramlje
30	Natalia Pervan, Aneja Krpič	Alenka Cör	OŠ Puconci
30	Amadej Matevžič	Andrej Jernej	OŠ Antona Bezenška Frankolovo
30	Maj Velimir Majcen	Andrej Jernej	OŠ Antona Bezenška Frankolovo
30	Jakob Tacer	Boris Jereb	OŠ Davorina Jenka Cerklje na Gorenjskem
30	Anej Čuček, Patrik Knez Holc	Damjan Šimenko	OŠ Juršinci
29	Aljaž Slemenik, Leon Čas	Bernarda Voler	ČD Slovenj Gradec - Mislinja
29	Matija Hostnik, Marija Valant	Dejan Peklar	OŠ Janka Padežnika Maribor
29	Živa Palir	Matjaž Mavhar	OŠ Griže, POŠ Liboje
29	Urban Ojstršek, Viktorija Kukovičič	Metka Uršič Urbanč	OŠ Koprivnica
29	Glorija Jokič, Neža Ograjšek	Romea Kanduti	OŠ Gustava Šiliha Velenje
29	Medina Berbič, Lara Gomolj	Tomaž Kranjc	OŠ Miklavž na Dravskem polju

PRIZNANJE O UDELEŽBI NA TEKMOVANJU

Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole/društva
28	Eva Zajc, Teja Bakovnik	Franc Kraševac	OŠ Janka Modra Dol pri Ljubljani
28	Luka Remic, Ismail Mušič	Igor Meden	OŠ Srečka Kosovela Sežana
28	Tita Flego, Iris Maršič	Jaka Rožac	OŠ Ivana Babiča - Jagra Marezige
28	Santus Horvat, Polona Lovenjak Kokol	Marija Balažic	OŠ Veržej - enota dom
28	Anja Mihelčič, Tina Lukan	Silva Erzar	OŠ Stranje
27	Gašper Sedej, Nejc Selan	Ida Žnidaršič Meglič	OŠ Preska, Medvode
27	Hana Razlag, Katja Mertuk	Janez Vencelj	OŠ Ivana Cankarja Ljutomer
27	Kaja Zore, Iza Knez Majcen	Lidija Martinčič	OŠ Milana Majcna Šentjanž
27	Angelika Rojnik, Petja Toman	Ludvik Krajnc	OŠ Vransko Tabor
26	Lucija Steinbacher, Luna Bedenik	Andrej Čokl	OŠ Lovrenc na Pohorju
26	Jan Žafran	Andrej Jernej	OŠ Slivnica pri Celju
26	Lian Cunja	Andreja Smrdelj	OČD Koper
26	Filip Madžarič, Jaka Petek	Lea Petek	OŠ Blaža Kocena Ponikva
26	Rene Špur, Tilen Šibal	Lea Petek	OŠ Blaža Kocena Ponikva
26	Tadej Pušnik	Stanislav Pahole	OŠ Pod goro Slovenske Konjice
25	Melisa Šarkanj, Maja Vizjak	Jakob Madjar	OŠ Sveti Jurij
24	Žan Žnidarič	Aleksander Soršak	ČD Ruše
24	Jan Goličnik	Klavdija Sonjak	OŠ Podgorje pri Slovenj Gradcu
23	Tim Oblak, Luka Repolusk	Aleksander Soršak	ČD Ruše
20	Tašič Gal	Bernarda Voler	ČD Slovenj Gradec - Mislinja

REZULTATI VIŠJE STOPNJE

Priznanje	Število točk
zlato priznanje	44 do 49 točk
srebno priznanje	39 do 43 točk
bronasto priznanje	34 do 38 točk
priznanje za udeležbo	do 33 točk

ZLATO PRIZNANJE

Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole/društva
48	Ela Vičič, Lukas Klabjan	OČD Koper	Andreja Smrdelj
48	Lana Kristovič, Enja Fistravec	ČD Markovci	Marjetka Kocuvan

SREBRNO PRIZNANJE

Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole/društva
47	Niki Novak	Marija Balažic	OŠ Veržej - enota dom
44	Urška Rižnar, Karin Župevc	Kristina Dolinar Paulič	Biotehniška šola Maribor
43	Manja Kirbiš, Klara Koderman	Marjan Koderman	ČD Krtna Dob

BRONASTO PRIZNANJE

Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole/društva
42	Larisa Šibal	Lea Petek	ČD Ponikva
41	Urh Šarlija, Timotej Karun	Boris Jereb	ČD Cerklje na Gorenjskem
40	Veronika Morato, Gaja Zahar	Andreja Smrdelj	OŠ Dekani
38	Liza Naima Osmanović, Maksimiljan Urbanc	Andrej Čokl	ČD Lovrenc na Pohorju
38	Klara Burja, Lana Pančur	Silva Erzar	ČD Kamnik

PRIZNANJE O UDELEŽBI NA TEKMOVANJU

Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole/društva
37	Jure Weingerl, Tadej Mišič	Jože Vute	OŠ Korena
31	Mark Jeras	Boris Jereb	ČD Cerklje na Gorenjskem
27	Nik Krajnc	Vlasta Lipušček, Denis Plavčak	ČD Peter Močnik

Ekološko čebelarjenje je bila odločitev že v času Jugoslavije

Ladislav Vozelj je ekološki čebelar, ki čebelari na območju Občine Šmartno pri Litiji. Z njim sva se pogovarjala o izzivih ekološkega čebelarjenja v Jugoslaviji in danes. Ladislav Vozelj čebelari od leta 1966, trenutno s približno 200 družinami. Je član Čebelarskega društva Litija in podporni član Čebelarskega društva Grosuplje.

Tadej Pavkovič in Mara Golob Meserko (tadej.pavkovic@czs.si, mara.golobmeserko@czs.si)

Foto: Tadej Pavkovič

Kdaj ste pridobili certifikat za ekološko čebelarjenje?

To je bilo tam nekje leta ... mislim, da okoli leta 1990. Takrat smo mislili, da bomo dosegli, kar smo pričakovali, torej višjo ceno in boljše pogoje. Prodalo se je sicer res več medu, cena pa je ostala skoraj enaka cenam iz konvencionalne pridelave. Pri prodaji se je vsekakor poznalo, saj so prišli tudi kupci, ki so imeli zaupanje v ekološke proizvode.

Kako je potekal prestop iz konvencionalnega v ekološko čebelarjenje?

Prijavili smo se za shemo ekološkega čebelarjenja in potem so opravili kontrole, vključili so nas v ekološko shemo, ki je bila pod okriljem institucije v Mariboru. Takrat sem bil boljšega zdravja in sem se z izzivi v prehodu lažje spopadal. Lahko rečem, da so veliko zahtevali in so bili zelo dosledni pri izvajanju. V zadnjem času je morda malo manj pritiskov. Medtem ko je papirne administracije, vsaj zame, danes preveč.

Se je ta količina potrebne dokumentacije skozi leta kaj spreminjala, rekli ste, da je bilo v začetku strožje, bi lahko rekli, da je bilo tudi več dokumentacije?

Ja, potrebnih dokumentov je bilo vseskozi veliko. Poleg

tega pa se mi zdi problem tudi zdravljenje čebel, ker ekološki čebelarji ne smemo uporabljati enakih sredstev, vseh zdravil, kot drugi čebelarji. Omejeni smo na zdravila, ki so dovoljena v ekološkem čebelarstvu, torej zdravila na osnovi oksalne in mravljinčne kisline ter nekaterih esencialnih olj, kot je timol. Čebele zdravim z zdravili na osnovi oksalne kisline, ki jih sublimiram. Nad šok terapijo z mravljinčno kislino nisem navdušen, ker to predstavlja prevelik šok za zalego.

Zakaj zdravila sublimirate?

Sublimacijo je enostavno izvajati. Pogoj je, da se ustrezno zaščitim pred hlapi ob samem zdravljenju. Nekaj težav mi povzročajo kristali oksalne kisline, ki ostajajo v panju vse do pomladi. Ker čebele panje ventilirajo, gredo ti delci v zrak in jih ob neustrezni osebni varovalni opremlenosti lahko vdihavamo. Zato je ta način zatiranja varoj za čebelarje lahko zelo nevaren.

Ste s prehodom v ekološko čebelarjenje pridobili nove kupce za svoje čebelje pridelke?

Še vedno sem prodajal istim kupcem, prišli pa so tudi novi. Tako da več zaupanja je bilo, saj je bilo včasih po mojem mnenju več nekvadratnega medu kot danes. To se je v teh današnjih časih zelo popravilo in mislim, da

imamo slovenski čebelarji zelo kvaliteten med. Danes se s pravilnim načinom čebelarjenja izognemo vnosu sladkorja v medu oziroma gledamo, da je tega čim manj, in kupci to opazijo.

Prodajate večino izdelkov na domu ali prodajate tudi drugje?

Prodajam na domu in trgovinami z ekološkimi pridelki v Ljubljani. To mi je najlažje, svoje pridelke naložim v kartone in dostavim.

Ali te trgovine poiščete sami ali vas poiščejo one?

Oni kličejo, imamo jih zdaj že kar nekaj let. Pokličejo me, ko potrebujejo pridelke. S prodajo ni težav, po ekoloških pridelkih je povpraševanje veliko.

V začetku ste rekli, da niste bili zadovoljni s pristopom v ekološko čebelarjenje in da niste dosegli višjih cen. Kaj vas spodbuja, da vztrajate v sistemu?

Ja, začetek je vsak težak, ker ne veš, kako bodo stvari stekle. Tudi sam sem se že spraševal, zakaj vztrajam, ampak smo že toliko časa v tem sistemu in vidim, da imam verjetno tudi zaradi certifikata dovolj kupcev, zato kljub temu da imam več sitnosti z zdravljenjem čebel, vztrajamo v sistemu ekološkega čebelarjenja.

V ekološkem čebelarstvu je treba uporabljati tudi ekološki vosek, kje ga dobivate?

Vosek imam lasten, vse, tudi satnice izdelujemo, tako da ne kupujemo ničesar. Nimamo izbire, ali moramo kupovati ekološke satnice ali pa jih izdelamo sami iz svojega voska. Imam napravo, ki ji rečemo »preša«, s katero izdelujemo satnice iz lastnega ekološkega voska.

Svoj vosek tudi prodajate?

Vosek prodajam sem in tja, bolj prijateljem, drugače pa ga imam v glavnem zase, saj voska vedno pridelam ravno toliko, kot ga potrebujem. Prodajam deviški vosek, ki se uporablja za izdelavo krem in mazil. Drugače pa voska načeloma ne prodajam, če ga imam kaj več, izdelam satnice, ki jih nato prodam.

V ekološkem čebelarstvu je dovoljena izključno raba ekološkega sladkorja za krmljenje čebel. So pri pridobivanju ekološkega sladkorja kakšni dodatni izzivi?

Razen cene ni razlik. Ekološki sladkor kupujemo pri izbranem prodajalcu. Tega dobavitelja imamo zdaj že nekaj let.

Kakšne vrste medu pridelujete?

Ja, tukaj je v glavnem kostanjeva paša, tako da imam kostanjev in pa gozdni med, saj je na območju, kjer čebelarim, tudi precej javorja. Cvetličnega ni več, v tem času čebele še zase nimajo dovolj. Čebele imam na štirih lokacijah,

tako da dobim različni med. Imam lokacijo, kjer sta prisotna lipa in kostanj, ki sestavljata po okusu lepo kombinacijo. Na lokaciji Gozd - Reka pa je prisotna tudi hoja. In tako dobim različne kombinacije in odličen med.

Če bi morali konvencionalne čebelarje prepričati, naj začnejo čebelariti ekološko, kako bi jih skušali prepričati?

Pravzaprav jih ne bi želel prepričati.

Zakaj ne?

Ker se vsak boji iti v ekološko čebelarjenje. In jaz odkrito povem, kako izgleda prestop, in kako strog je nadzor. In ne nazadnje, tudi ekološki sladkor ima večjo ceno. Stroški so v začetku torej večji. In to sta dve stvari, zaradi katerih ne bi nikogar prepričeval. Ne nazadnje pa je potem tukaj tudi cena ekološkega medu na trgu, ki bi morala biti višja od konvencionalnega medu, pa je ne dosegamo. Sam iztržim le kakšen evro ali dva več od konvencionalno pridelanega medu.

Lansko leto se je vzpostavil nov sistem podpora za ekološke čebelarje, ki so v primerjavi s prejšnjimi večje, ali kljub temu ne bi priporočali prestopa v ekološki način čebelarjenja?

Ne, še vedno ne bi nikogar prepričeval.

Poleg medu imate še kakšne druge proizvode? Omenili ste, da ste se pred leti pridobivali tudi matični mleček, ga še pridobivate?

Matični mleček imam bolj zase, mogoče, če ga imam kaj več, ga delim z dvema prijateljema, drugače pa je s tem veliko dela, pa tudi raje se ukvarjam z vzrejo matic. Pridelam tudi nekaj propolisa, za prodajo tinktur imam registrirano dopolnilno dejavnost.

Kolikšen delež medu prodajate trgovinam, imate za vse enotno ceno?

Trgovinam prodam več kot polovico medu in za vse imam enotno ceno. Lansko leto smo pridelali malo več medu in ga je zato nekaj malega ostalo, in to bo ravno prav, da mi ne bom treba prekiniti dobave tem trgovinam, saj nam glede na vreme letos ne bo uspelo pridelati toliko.

Ste s svojimi izdelki prisotni tudi na tržnicah?

Ne, nič več, to smo delali včasih, danes ni več potrebe. Včasih pa smo hodili na tržnice, sejme in povsod nas je bilo dosti.

Na tem območju imate prisotno tudi zadrugo. Tudi kaj odkupijo od vas?

Ja, včasih sem prodajal v Litijo, ampak potem so vzeli še dva druga konvencionalna pridelovalca in moj med je bil tako cenovno izenačen z njunim, kar pa je bilo zame nesprejemljivo, in tako smo prekinili sodelovanje.

Simbolni pomen čebele v zgodnjem novem veku

Če je bila tema prejšnjega besedila (SČ1/2023) politično življenje čebel, bo tokrat članek prikazal druge lastnosti, ki so bile pripisane čebelam, kar bo predstavljeno na primeru Akademije operozov (*Academia operosorum*), ki je po vzoru tujih akademij nastala leta 1693 v Ljubljani, katere namen je bilo združiti najpomembnejše pravnike, zdravnike in teologe, ki so takrat delovali na Kranjskem, v želji po povezovanju in razširjanju znanja.

Filip Draženović (filip.drazenovic@gmail.com)

srednji vir pričujočega prispevka je besedilo, ki je v latinščini izšlo leta 1701, ob prvem občnem zboru akademije, *Akademске čebele ljubljanskih operozov: ali Ustanova, pravila, smoter, imena in simboli nove Akademije, združene pod simbolom čebel v Ljubljani*, ki se sklene z navedkom iz svetopisemske knjige Siraha: »Majhna je čebela med krilatci, njen sad pa ima prvo mesto med slaščicami.« Kot bomo pokazali v nadaljevanju, akademiki čebeli pripisujejo človeške lastnosti: pridnost, pogum, deviško čistost, slogo, snažnost, razumnost, smisel za umetnost, življenje v urejeni skupnosti oz. državi, zaradi česar je idealen simbol učenih. Pisano besedilo dopolnjuje 23 emblemov Andreja Trosta. Emblem lahko opredelimo kot kombinacijo besedila in podobe, sestavljeno iz treh delov: mota, slike in šestvrstičnega epigrama. Za emblematiko kot izrazni način je značilna kombinacija slike in besedila. Kot zapiše Primož Simoniti, je »v temelju tega, današnjemu človeku nenavadnega pojmovanja prepričanje, da je prav vse, ves svet, v vsej svoji pojavnosti poln zastrtih in globljih pomenskih povezav. Tako je tudi renesančnim emblematikom ves živi in neživi svet, od kozmosa in narave do izdelkov človeških rok simboličen, svet sam in vsaka stvar v njem je smiselna podoba, ki skriva višji smisel.«

Delo odpre bakrorez Andreja Trosta, ki prikazuje veduto Ljubljane, pred katero stoji simbol nove akademije, uljnjak s čebelami, ki letajo med cvetjem in ga dopolnjuje uvodna šestvrstičnica:

»Srkaite rose, ki daje strd, OPEROZI predragi, // srkajte, kar je v zaklad zbrala na starih modrost ... kakor čebela naj vsak poleti in nabira sokove, // marno napolni naj sat, ki ga je večče nasnul. // Vsem vam je skupna ljubezen do ved, vsem skupno je delo, // da bi bogastvo medú dájal nam vaš čebelnjak. // Smoter vam bodi in cilj; biti DELAVNI SEBI IN DRUGIM – // vas – čebelic naj roy svet občuduje strmeč.«

Akademiki naj se kot čebele pasejo s cveta na cvet, tam nabirajo nektar (znanje), prinašajo nazaj v akademijo (uljnjak), kjer ga bodo pretvorili v čisti med. Čebela je zmožna tisto, kar je v svoji osnovni obliki za človeka neuporabno (nektar), preoblikovati v nekaj izjemno koristnega (med). Bakrorezu sledijo pravila, kjer *operozi* v prvi točki zapišejo, da se ponašajo s simbolom čebele, pri čemer je cilj »pasti se kakor čebele in okušati razne cvetice piscev ter nositi nabrano kot v en sam uljnjak«. Tu je ključen motiv uljnjaka, saj omogoča povezovanje in skladno delovanje mislecev, ki so bili do tedaj ločeni. Pravila dopolnjuje uvodni nagovor pravnik Janeza Florijančiča de Grienfelda, ki s številnimi citati antičnih klasikov o čebelah (Plutarha, Plinija st., Tacita, Valerija Maksima, ter zlasti Vergila) ponovno poudari nalogo akademikov: »kakor nabirajo čebele med iz cvetje, da bi ga odnašale v uljnjak sebi in ljudem v prid, tako naj operozi, napajajoč se iz cvetja piscev, pridobivajo in spravljajo njih najboljše sokove s tem namenom, da bi jih v enem uljnaku združili v prid in korist nič manj sebi kakor drugim«, kar izraža tudi geslo akademije NAM IN DRUGIM, ki kaže na nesebičnost čebel – medu namreč ne nabirajo le za lastne potrebe, ampak z njim zalagajo druge.

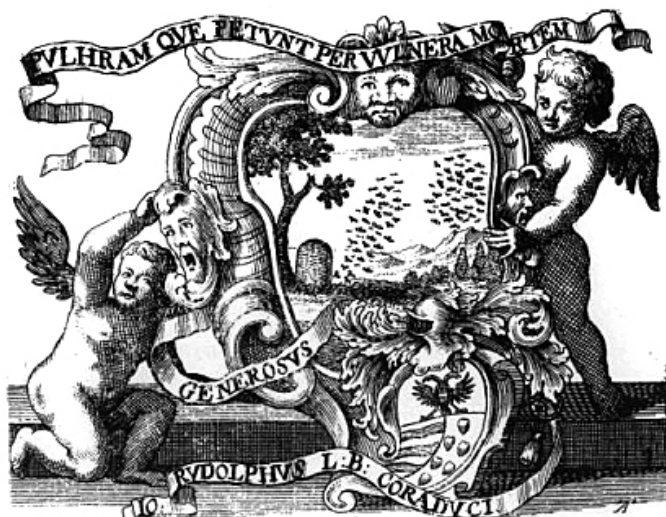
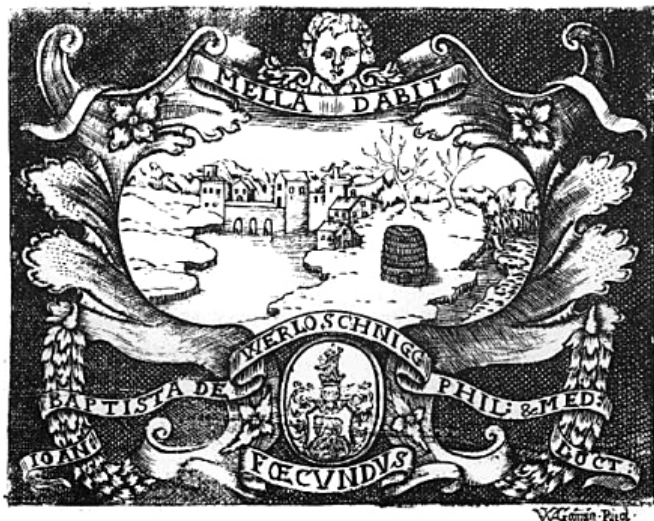

Foto: Akademski čebele ljubljanskih operozov

Preidimo k nekaterim konkretnim primerom: *Operozi* izpostavljajo pomen dobre paše kot npr. 13. emblem: »Paše ne daje čebelam plevel, temveč lilije bele, // ne iz napak, iz vrlin hrano dobi poštenjak«, kar izpostavi tudi epigram 14. emblem, kjer piše, da naj se čebele pasejo na pašniku in gozdu.

Učenjaka in čebelo povezuje tudi to, da z nabiranjem nikogar ne poškodujeta in ničesar ne uničita, saj: »Ali čebela, ki leta čez plan med trnje in cvetje, s svojo umetnostjo kdaj škóduje roži, povej?«, kot sporoča epigram ob drugem emblemu. Pri tem čebela izbira take cvetlice, ki lepo dišijo, kar posnemajo tudi akademiki, ki iščejo tisto rožo, »ki poln vonj po Modrosti ima« (epigram 4). To početje je sladko, kot opominja epigram ob 18. emblemu, saj: »Seneka modri uči: učenjak bodi kakor čebela, // da nam bo delo duha sladkega dalo medu.« Epigram 17 se začinja z mislijo, da čebela ne zapravi nobenega dneva, »saj nenehno med varno spravlja v svoj panj«. Vse članice družine vodijo enotna želja, trud ter ustaljeni red pri delu, kar se kaže tudi v obliki njihovih domovanj. Učene čebele,

kot pravi epigram 15, napolnjujejo uljnjake s sokovi, saj vedo, da bo zima kmalu prišla, »zato si ga spravlja za zmeraj«. Čebela je resda majhna, a je breme, ki ga nosi, veliko, nevarnost pa včasih zahteva, da mora obraniti svoj uljnjak, zato: »Piči čebela, s tem rano zadá in umre lepe smrti, // da ne bi škode trpel panj, ki je poln strdi« (epigram 10).

Čebela se izzivov ne prestraši, kot piše v epigramu ob prvem emblemu, da jo: »Trnje ne straši, saj up in trud vse težave premaga, // kajti bodeči je trn z vrtnico zaraščen trdnó. // Kakor čebelice med izmed trnja nam nosi bogastvo // naš *Resolutus* (odločni, kot je bil nadimek akademika, ki mu je emblem posvečen – op. FD) s cvetic, ni ga nevarnosti strah.«

V delu je čebela predstavljena kot nosilka pridnosti, urejenosti, neutrudnosti, skrbnosti, zbranosti, tišine, zvestobe, previdnosti itd. in je akademikom simbol neutrudne marljivosti in naporne intelektualne dejavnosti, ki so se ji zavezali sami. Zanimivo pa čebele ne povezujejo s pesništvom, kar je bila običajna primerjava od antike dalje.

Nekaterim pa so čebele pomenile še marsikaj drugega, kot lahko beremo v epigramu ob petem emblemu: »Šego čebel občuduj, ki sovražijo zvezo poročno // s trotom, da ne bi samé pasle lenobe nikdar.« Za ljudi zgodnjega novega veka je, sledeč Simonitijevemu citatu, ki smo ga navedli zgoraj, vsaka stvar imela dodaten simboličen pomen. In čebela je nosila številne. ◆

Viri:

Akademski čebele ljubljanskih operozov: ali ustanova, pravila, smoter, imena in simboli nove akademije, prevedel Primož Simoniti, Ljubljana, 1988.

Simoniti, P. (1994): *Apes Academicae*. V: Gantar, K. (ur.) (1994): *Academia Operosorum: zbornik prispevkov s kolokvija ob 300-letnici ustanovitve*. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 47–60.

Stoletnica ČD Loška dolina

Čebelarstvo Loška dolina je že leta 2020 obeležilo 100-letnico delovanja, ki je zaradi epidemije takrat nismo mogli praznovati. Proslavo smo zato izpeljali v soboto, 14. januarja 2023.

Priveditve so se udeležili predsednik ČZS Boštjan Noč in župan Občine Loška dolina Matjaž Antončič, član upravnega odbora ČZS Franko Dolgan, član nadzornega odbora Anton Žnidaršič, predstavniki sosednjih čebelarskih društev z Blok, iz Begunj, Cerknice ter Rakeka in medena kraljica Tadeja Vidmar.

Predsednik društva Žnidaršič je prizadevnim čebelarjem podelil priznanja. Priznanje Antona Janše II. stopnje so prejeli Franc Sterle, Silvo Šega, Janez Škerbec, Anton Truden in Stanislav Vesel posthumno. Priznanja Antona Janše III. stopnje so prejeli Frenk Kovač, Irena Mohar, Stanislav Palčič, Rihard Sterle in Valter Troha. Ob obletnici je društvo z *Monografijo o organiziranem slovenskem čebelarstvu* nagradilo praporščaka Antona Kandareta in Franca Sterleta ter zaslužne čebelarje Silva Šego, Antona Trudna in Janeza Žnidaršiča.

V starih zapisih preberemo, da so Ložani na sejnih imeli najboljše čebele ter težke panje.

Ustanovitev čebelarske podružnice za sodni okraj Lož, s sedežem v Starem trgu, je bila dne 25. januarja 1920. Zbralo se je približno 40 čebelarjev in za prvega predsednika je bil izvoljen **Ivan Žnidaršič**. V društvih so že tedaj skrbeli za nakup sladkorja in izobraževanja,

Foto: arhiv ČD Loška dolina

posebno za mlade čebelarje. Čebelarstvo Loška dolina je razvilo svoj prapor leta 2013 in beleži pomembna imena. Angela Gerl, roj. Žnidaršič, je prva ženska na Slovenskem, ki je leta 1936 opravila izpit za čebelarskega mojstra. Bila je strokovno podkovana čebelarka, ki je v svojem rokopisu *Za čebelarstvo* opisala splošne pojme o čebelarstvu, sestavi medu, voska in vse o čebeljih boleznih.

Nečak Janeza Gerla, Jože, je bil večkratni predsednik in tajnik društva v Starem trgu.

V zadnjem obdobju se čebelarji društva trudimo obdržati dobro tradicijo do naslednjih »100 lajt«

Naj medi!

Janez Žnidaršič, predsednik ČD Loška dolina

Pomladanska rez v Glavarjevem sadovnjaku

Na Lanšprežu smo čebelarji ČD Trebnje že leta 2021 zasadili sadovnjak s 120 visokodebelnimi sadnimi drevesi. Ta stara sorta s svojimi globokimi koreninami že stoletja kljubuje suši in podnebnim spremembam. Sadovnjak smo poimenovali po Petru Pavlu Glavarju, ki je pri nas že leta 1766 zasadil približno 600 dreves različnih vrst.

Čebelarji nadaljujemo njegovo delo. ČD Trebnje in RČZ PP Glavarja sta 4. marca 2023 organizirala tečaj rezi sadnega drevja, ki se ga je udeležilo več kot 50 čebelarjev iz celotne regije. Tečaj pomladanske rezi sta strokovno razložila in prikazala Janez Golob in naš čebelar Dušan Jerič, ki sta tudi člana Sadjarsko-vrtnarskega društva Tunjice. Dobro pecivo je spekla naša tajnica Franja Udovič in ga postregla ob koncu.

Večina Slovencev ne ve, da smo na Lanšprežu imeli prvo slovensko čebelarsko-vrtnarsko šolo. Ustanovil jo je Peter Pavel Glavar leta 1781 in zanjo spisal pravila, praktični učbenik, jo sam vodil in poučeval čebelarje v slovenskem jeziku. Da bi okolju dali več domačnosti,

Foto: arhiv Tone Koželj

smo okoli čebelnjaka posadili žlahtno vinsko trto, ki bo v poletni vročini delala senco. Zasadili smo drevored lip, pod katerimi so mesto našla obeležja pomembnih slovenskih čebelarjev, ki so se s svojim delom zapisali v zgodovino. Želimo, da bi ta dolenski biser Lanšprež s svojo pozitivno energijo privabil čim več obiskovalcev.

Tone in Vida Koželj

20. čebelarški praznik Slovenije in 6. svetovni dan čebel v Celju

V knežjem mestu smo s slavnostno prireditvijo obeležili 20. čebelarški praznik in 6. svetovni dan čebel. Prazniku so se s prisotnostjo poklonili tudi ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Irena Šinko, predsednik Čebelarke zveze Slovenije Boštjan Noč, predsednik mednarodne organizacije gasilskih in reševalnih služb, Milan Dubravac, podpredsednik svetovne čebelarke organizacije Apimonda dr. Peter Kozmus, evropski poslanec Franc Bogovič, nekdanji minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano mag. Dejan Židan, župan Mestne občine Celje Matija Kovač in podžupan Občine Štore Ivan Jan Jurkošek. Pred prireditvijo so se gostje zbrali pred Poklicno gasilsko enoto Celje, kjer so jim predstavili prvi terapevtski čebelnjak na svetu, namenjen gasilcem.

Praznovanje, ki ga je organiziralo ČD Henrika Peternela Celje, se je nadaljevalo v dvorani Golovec. Slavnostno so ga odprli praporščaki s prapori čebelarških društev in območnih čebelarških zvez ter Moški komorni pevski zbor ČZS s čebelarško himno.

V uvodnem delu sta nas nagovorila župan Mestne občine Celje in predsednik ČD Henrika Peternela Celje. Ministrica Irena Šinko je v svojem govoru pozvala, naj se čebelarji dejavno prijavljajo na razpise za subvencije.

Slavnostni govornik Milan Dubravac je predstavil slovensko gasilstvo in čebelarstvo kot nekaj posebnega tudi v svetu.

Z govorom je nadaljeval, predsednik ČZS, Boštjan Noč, ki je ponovno poudaril pomen čebelarstva v Sloveniji in svetovnega dne čebele. Hkrati je pozval k nujnosti in dejavnemu vključevanju v evropsko shemo kakovosti, saj bomo le tako lahko zaščitili svoj med. Na koncu so ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Irena Šinko, predsednik ČZS Boštjan Noč in podpredsednik Apimondije dr. Peter Kozmus podelili priznanja. Priznanje za najboljšo linijo čebel **po kriteriju skupnega selekcijskega indeksa** je prejel vzrejevalec Peter Kolar s Ptujске Gore, priznanje za **najmirnejšo linijo čebel** je šlo v roke vzrejevalcu Nejcu Juvanu s Prevalj, priznanje za **najbolj medonosno čebeljo** linijo sta dobila vzrejevalca Jožef Andrejč iz Tišine in Janko Bukovšek iz Kranja.

Sobotni dan smo tako izkoristili tudi za prijetno druženje, nova poznanstva in medsebojno delitev izkušenj.

Mara Golob Meserko

Foto: Mara Golob Meserko

Nagovor predsednika ČZS, Boštjana Noča, na praznovanju čebelarškega praznika in svetovnega dneva čebel

Vabilo na Medeni dan

»Ko bo umrla zadnja čebela, človeštvo ne bo živelo več kot štiri leta. Ko ni več čebel, ni več opravevanja, ni več rastlin, ni več živali, ni več ljudi.« Albert Einstein

MEDENI DAN Drage čebelarke in čebelarji, na posestvu Sončni raj, v bližini Maribora, bomo v nedeljo 11. junija 2023, ponovno organizirali Medeni dan. Dogodek, posvečen čebelam in divjim opravevalcem, je namenjen strokovni in splošni javnosti. Želeli bi namreč spodbuditi razmišljanje, da v tem trenutku bistveno bolj mi potrebujemo okolje, kot potrebuje okolje nas. Dogodek je v preteklosti več kot odlično uspel, obiskovalci pa so bili zadovoljni s predstavljenimi vsebinami.

Letošnje leto bo še posebej drugačno, saj bo ravno na ta dan, torej 11. junija 2023, z nami praznoval tudi eden najstarejših aktivnih čebelarjev Ignac Harb – Naca. Točno na ta dan bo namreč dopolnil 100 let. Zato še posebej v svojo sredino vabimo čebelarje in čebelarke iz vse Slovenije, da skupaj praznujemo praznik našega dolgoletnega člana.

Tudi letos bodo organizirana različna predavanja s področja čebelarstva, zeliščarstva, okolja in narave. Ob 15.00 se začne uradna proslava za našega slavljenca, sledil bo krajši koncert Mirana Rudana, tako da se bomo, kot se spodobi, na koncu primerno poveselili. Z različnimi igrali in animacijo v obliki lutkovnih predstav ter risanja bo poskrbljeno tudi za naše najmlajše.

Več informacij o dogodku najdete na www.medenidan.eu.

ČD Malečnik

Mladi čebelarji so se spet pomerili v čebelarskem znanju

Državno srečanje in tekmovanje mladih čebelarjev Slovenije se je letos odvijalo v soboto, 6. maja, v Osnovni šoli Ivana Skvarče Zagorje ob Savi. Po registraciji tekmovalcev in uvodnem programu so tekmovalci krenili v učilnice, kjer so pisali preizkus znanja.

Tekmovanje se je po besedah organizatorja, svetovalca specialista za izobraževanje na ČZS, Marka Borka, tako po udeležbi kot po zahtevnosti preizkusa znanja vrnilo v ustaljene tire, ki so vladali v času pred izbruhom pandemije koronavirusne bolezni. Tekmovanja se je udeležilo skoraj 500 tekmovalk in tekmovalcev iz vse Slovenije, ki so tekmovali na treh težavnostnih ravneh.

Po enournem preizkusu znanja so v Zagorju ob Savi za mlade tekmovalce in njihove mentorje potekale različne dejavnosti in kosilo, med tem časom pa je potekalo skrbno prebiranje in vrednotenje preizkusov znanja.

V podporo mladim čebelarjem je potekal tudi pohod ČZS s sedeža ČZS na Brdu pri Lukovici do Zagorja ob Savi, ki se ga je udeležil tudi predsednik ČZS, Boštjan Noč. Ta je po prehojeni poti stopil na govorniški oder in mladim čebelarjem nekaj trenutkov pred razglasitvijo rezultatov sporočil, da je v življenju za doseganje ciljev

Foto: Tadej Pavkovič

potrebna zlasti vztrajnost.

Sledili so razglasitve zlatih priznanj na vseh treh stopnjah, razdelitev nagrad in skupinsko slikanje.

Tekmovanja se je udeležila tudi izvidnica iz Pivke v zasedbi člana UO ČZS in ČD Pivka Franka Dolgana ter strokovne sodelavke Zavoda za turizem Pivka Helene Šneberger Mandelj, saj bo naslednje slovensko tekmovanje mladih čebelarjev potekalo v Pivki.

Čebelarska zveza Slovenije

Ozaveščanje mladih o shemah kakovosti

Foto: Tadej Pavkovič

Na letošnjem Tekmovanju mladih čebelarjev v Zagorju ob Savi je potekala predstavitev medu iz Evropskih shem kakovosti in projekta »Enjoy, it's from Europe«, ki ga izvaja ČZS. Predstavljene so bile vse tri sheme kakovosti, ki jih imamo v Sloveniji, udeleženci so izvedeli tudi prednosti pridelave, nakupa in uporabe medu iz shem kakovosti. Mladi čebelarji so se na preizkusili v poznavanju medu slovenskega porekla iz Evropskih shem kakovosti. Pred razglasitvijo rezultatov so se udeleženci okrepčali z medenim kosilom, ki je vsebovalo med iz shem kakovosti lokalnih čebelarjev. Poznavanje shem kakovosti daje mladim informacije in jim je popotnica za odločitve, ki jih bodo kasneje sprejemali v vlogi čebelarjev ali potrošnikov.

Tina Žerovnik, koordinatorka projekta

MAKSIM GASPARI
IZ NARODA
ZA NAROD

Čebelarski center Slovenije - Lukovica
Predavanje in predstavitev monografije Maksima Gasparija
torek, 27. 6. 2023, ob 18. uri
Razstava Gasparijevih reprodukcij: **od 27. 6. do 31. 7. 2023**

Organizator razstave:
ČEBELARSKA ZVEZA SLOVENIJE
Avtor razstave in monografije:
Robert Kužnik - Studio Zibka Cerknica

Vabilo k oddaji vzorcev čebeljih pridelkov v brezplačne analize

Analize kakovosti in varnosti čebeljih pridelkov se izvajajo v obliki paketov, **pri čemer lahko vsak čebelar odda v analizo samo en vzorec medu** (pri čemer se sam odloči za paket 1 ali paket 2) **IN en čebelji pridelek** (paket 3), pri čemer se odloči ali za cvetni prah ali propolis ali vosek. Vzorec medu in drugih pridelkov je lahko bil pridelan v letu 2022 ali 2023.

Paket 1: Analiza medu na kakovostne parametre po Pravilniku o medu zajema določitev vsebnosti vode, HMF-a, električne prevodnosti, pelodne slike in senzorične analize.

Potrebujemo najmanj 450 g medu, ki ga vzorči čebelar sam na način, da vzorec predstavlja reprezentativni del celotne serije/lota medu. Med naj bo dostavljen v ustrezni embalaži, ustrezno čist in označen tako, kot ga daste v prodajo. Analizirali bomo največ 75 vzorcev medu.

Zbiranje vzorcev: Čebelarstva zveza Slovenije, vzorce zbiramo do 20. julija 2023.

Dodatne informacije: aljaz.debelak@czs.si (tel. 01 729 61 29).

Paket 2: Analiza medu na ostanke kemičnih sredstev za zatiranje varoj (kumafos, timol, razpadni proizvodi amitraza) in ostankov antibiotikov.

Potrebujemo najmanj 450 g medu, ki ga vzorči čebelar sam na način, da vzorec predstavlja reprezentativni del celotne serije/lota medu. Med naj bo dostavljen v ustrezni embalaži, ustrezno čist in označen tako, kot ga daste v prodajo. Analizirali bomo največ 100 vzorcev medu.

Zbiranje vzorcev: Kmetijski inštitut Slovenije, vzorce zbiramo do 15. julija 2023.

Dodatne informacije: Bojana.Grofelnik@kis.si (tel. 01 2805 172), Veronika.Kmecl@kis.si (tel. 01 2805 164), Helena.Basa-Cesnik@kis.si (tel. 01 2805 249).

Paket 3: Analize cvetnega prahu (osmukanec/izkopanec), propolisa in voska na ostanke kemičnih sredstev za zatiranje varoj (vsebnost kumafosa, timola in metabolitov amitraza)

Potrebujemo vsaj 100 g cvetnega prahu ali propolisa ali voska. Vzorec voska mora biti ob oddaji pretopljen. Vzorci morajo biti reprezentativni za posamezno serijo/lot in očiščeni morebitnih primesi.

Zbiranje vzorcev: Čebelarstva zveza Slovenije, vzorce zbiramo do 13. julija 2023.

Dodatne informacije: aljaz.debelak@czs.si (tel. 01 729 61 29).

Vzorcu je treba priložiti pristopno izjavo, ki je dobite na spletni strani ČZS pod rubriko varna hrana (za paket 1 in paket 3) ali na spletni strani Kmetijskega inštituta (paket 2).

Čebelar prejme rezultate analiz z obrazložitvijo in svetovanjem glede na ugotovljeno.

Aljaž Debelak, svetovalec specialist JSSČ za zagotavljanje varne hrane

Brezplačna analiza čebeljih pridelkov v sklopu uredbe Karakterizacija čebeljih pridelkov

ČZS zbira vzorce za brezplačno analizo čebeljih pridelkov. Analizirali bomo predvsem antioksidativno in protimikrobno učinkovitost medu ter cvetnega prahu, vsebnost flavonoidov v propolisu ter metilina in skupnih beljakovin v strupu. Za analize potrebujemo vsaj 200 g sveže zamrznjenega cvetnega prahu osmukanca, 15 g propolisa, 1 g strupa in 450 g medu. Dodatne informacije na: ana.janzekovic@czs.si (tel. št.: 01 7296 133).

Ana Janžekovič, svetovalka specialistka JSSČ za zagotavljanje varne hrane

Foto: Arhiv ČZS

Državno senzorično ocenjevanje medu 2023

K sodelovanju vabimo izvajalce letošnjih senzoričnih ocenjevanj medu, ki bodo ocenjevanje izvedli in ocenjevali v skladu s Pravilnikom o senzoričnem ocenjevanju medu in želijo v letu 2023 **sodelovati tudi na senzoričnem ocenjevanju za izbor državnega prvaka**. Letos bo ocenjevanje potekalo za vrste medu, ki so opisane in značilne za Slovenijo, in sicer za akacijev, cvetlični, lipov, kostanjev, smrekov, hojev, ajdov in gozdni med ter za med oljne ogrščice. Zainteresirani

izvajalci morajo na naslov ČZS, Brdo 8, 1225 Lukovica, ali na e-naslov: aljaz.debelak@czs.si najpozneje do **20. junija 2023** posredovati naslednje podatke: razpisano kategorijo senzoričnega ocenjevanja (slovensko, mednarodno), datum, kraj in ure sprejemanja vzorcev, datum senzoričnega ocenjevanja medu, datum sklepne slovesnosti, višino kotizacije (**priporočena kotizacija znaša 25,00 EUR/vzorec**), ter ime in priimek osebe za stik za dodatne informacije. Vsa slovenska

in mednarodna ocenjevanja morajo biti **zaključena najkasneje do 10. oktobra 2023**. Izvajalci senzoričnih ocenjevanj, ki prijave ne bodo oddali pravočasno in ocenjevanja ne bodo izvedli v skladu z veljavnim Pravilnikom o senzoričnem ocenjevanju medu, v tem letu ne bodo mogli sodelovati na državnem senzoričnem ocenjevanju.

Aljaž Debelak, svetovalec
specialist JSSČ za zagotavljanje
varne hrane

Pelo, žvrgolelo in igralo se bo že sedmo leto zapored

Petje in čebelarjenje sta del slovenske kulturne dediščine. To tradicijo skušamo ohraniti tudi s 7. festivalom čebelarstva pesmi v Čebelarskem centru Slovenije, z manjšo novostjo, ki jo letos uvajamo.

Letošnji Festival čebelarstva pesmi bo potekal v petek, 22. septembra 2023, z začetkom ob 18. uri v prostorih ČZS. Podroben program

festivala bomo objavili po prejemu prijav pevskih zborov k sodelovanju.

K sodelovanju vabimo vse pevske zборе, ki se boste na festivalu predstavili s slovenskimi pesmimi po vašem izboru, ena od njih pa mora imeti čebelarsko vsebino.

Na letošnjem, že 7. festivalu uvajamo novost, in sicer: ena slovenska pesem po vašem izboru s

spremljavo katerega koli glasbila.

Rok za prijavo k sodelovanju je **30. avgust 2023**. Obrazec za prijavo je objavljen na spletni strani ČZS, na voljo pa je tudi na e-naslovu: barbara.dimc@czs.si. Za vse dodatne informacije smo vam na voljo.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Mara Golob Meserko – nova odgovorna urednica glasila Slovenski čebelar

Urednikovanje glasila *Slovenski čebelar* mi pomeni priložnost in izziv, hkrati je zame to nova smer na poklicni poti. Na začetku te poti sem se priučila računovodstva, a sem kmalu ugotovila, da me bolj zanimajo komunikacije, znamčenje in marketing. Tako sem na Fakulteti za družbene vede končala študij komunikologije. Nato sem se delu posvečala projektno, saj

so različni projekti pomenili drugačne izzive, prilagoditve, izkušnje in znanja. Na takšen način sem delala skoraj 15 let in bila del različnih komunikacijskih, koordinacijskih in organizacijskih kolektivov videoprodukcijskih ter konferenčnih projektov.

Kot urednica se zavedam pomena glasila *Slovenski čebelar* z dolgoletno tradicijo in si v prihodnosti želim ohraniti eksplicitno obljubo, ki jo to glasilo s strokovno vsebino zagotavlja slovenskim čebelarjem.

Vabilo na enodnevno strokovno ekskurzijo v Italijo

V okviru strokovne komisije za ekološko čebelarstvo pri Čebelarški zvezi Slovenije smo se dogovorili, da med drugimi dejavnostmi v letošnjem letu organiziramo tudi strokovno ekskurzijo v Italijo. Ogljedali si bomo ekološko čebelarstvo Marcon pri Trevisu. Nato bomo obiskali učilnico »Hiša čebel«, si ogledali mizarstvo (z robotom, ki napelje žico v satnike), metodo termičnega zatiranja varoj, točilnico za med in vzrejališče matic kranjske čebele. Po dobrem italijanskem kosilu bomo v Doberdolu obiskali še slovenskega čebelarja g. Silvana Ferfoljo in se v večernih urah vrnili v Slovenijo. Odhod bo možen iz Maribora, Celja, Lukovice, Postojne in Vrtojbe. Ekskurzija je sicer načrtovana v času glavne sezone, pa vendar je v tem času možno največ videti, saj so narava in čebele v polnem zagonu.

Gena ekskurzije: 85,00 EUR (ob prijavi 45 oseb) oziroma 99,00 EUR (ob prijavi 35 oseb). Cena je izračunana maja 2023 pri udeležbi minimalno 45 oseb.

Način plačila: V enkratnem znesku ob prijavi.

V ceno je vključeno: avtobusni prevoz, cestnine, parkirnine, obisk dveh čebelarstev z degustacijami, kosilo, strokovno vodstvo, organizacija in izvedba potovanja, nezgodno zavarovanje in DDV.

Prijavite se lahko po e-pošti na info@aritours.si ali na tel. št. 02 2521 619, od ponedeljka do petka med 10. in 15. uro. Prijave se zbirajo do zasedbe prostih mest. Vabilo na enodnevno strokovno ekskurzijo v Italijo

Aritours d.o.o., Slomškova trg 7, 2000 Maribor.

TRR: SI56 0451 5000 3351 276 sklic: 00 2303, sklic: API 2303.

Čebelarška zveza Slovenije

Oskrba družin in določanje vrste medu s terenskimi svetovalci

Čebelarji imamo ponovno težke pogoje za čebelarjenje, saj vreme in narava ne sodelujeta z nami. Čebele pa so v tem času na vrhuncu svojega razvoja in za svoj mladi zarod potrebujejo hrano. Tako imamo čebelarji v tem času ogromno dela, tako s tehnologijo čebelarjenja kot tudi z oskrbo čebeljih družin.

V času brezpašnega obdobja čebelja družina išče vse za svoje preživetje. Zato se mora vsak čebelar zavedati, da čebelja družina ne sme nikoli čutiti pomanjkanja hrane v svojem bivališču.

O tem, kako poskrbeti za čebelje družine v brezpašnem obdobju, smo že veliko zapisali, čebelarjem pa je prek interaktivnega svetovalca na voljo tudi film o krmljenju čebeljih družin, kjer so podane številne informacije o načinih krmljenja čebeljih družin.

Kljub temu pa vsi upamo, da bosta v tem mesecu narava in vreme bolj sodelovala in da bomo čebelarji tudi opravili tisto slajše opravilo, to je

točenje. Pri tem so vam na razpolago terenski svetovalci v čebelarstvu, in sicer pri ugotavljanju zrelosti ter določanju vrste medu. Opremljeni so s terenskimi instrumenti, s pomočjo katerih izvedejo analize na terenu.

V primeru nadaljnjega slabega vremena pa so vam prav tako pripravljeni svetovati, kako krmiti in oskrbeti čebelje družine, da jih ohranite v dobri kondiciji.

V tem času je priložnost za posvet s terenskimi svetovalci v čebelarstvu tudi, če razmišljate o vključitvi v kakovostne sheme medu.

Terenski svetovalci so vam tudi pri tem v pomoč in vam bodo svetovali glede izpolnjevanja zahtev shem medu, prav tako pa tudi pri izpolnjevanju čebelarke dokumentacije ter če so podatki na nalepkah za med pravilno zapisani za zagotavljanje informacij potrošnikom.

Redna svetovanja s terenskimi svetovalci v čebelarstvu vam bodo v pomoč pri reševanju odprtih vprašanj ter vodijo k izboljšanju vaše čebelarke

Foto: Arhiv ČZS

prakse. Zato vam priporočamo, da stopite v stik z njimi in se posvetujete o vprašanih, ki se vam pojavljajo pri delu s čebelami. Bodo pa v tem času izvedli tudi delavnice po terenu, ki so namenjene izpopolnjevanju znanja glede oskrbe čebeljih družin ter pridelave medu in drugih čebeljih pridelkov. Zato je tudi to priložnost, da se čebelarji srečamo in pogovorimo, da premostimo težave, s katerimi se srečujemo pri svojih čebelah.

Tomaž Samec, svetovalec JSSČ
za zagotavljanje varne hrane

Predstavitev terenskega svetovalca: Martin Čuš

Sem Martin Čuš, živim v mestu Ptuj in sem upokojen, vendar dejaven čebelar. Zaposlen sem bil v Tovarni glinice in aluminija v Kidričevem, zdajšnjem Talumu, Kidričevo. Leta 1978 sem končal študij na višji šoli. V tovarni sem spoznal nekaj čebelarjev in tudi sam sem se navdušil za čebelarstvo.

V začetku leta 1978 sem kupil deset čebeljih družin v Turškem Vrhu pri Zavrču. Zraven sem tudi nakupil nekaj čebelarjeve opreme, preostalo opremo sem potem dokupoval. Čebelaril sem vedno ljubiteljsko, s 25 panji in družina mi je vedno z veseljem pomagala pri točenju medu.

Po nakupu čebel sem se vključil v ČD Ptuj, posledično pa v Zvezo ČD Ptuj in ČZS. V ČD Ptuj sem opravljal različne naloge. Bil sem tajnik društva, blagajnik in predsednik. V ZČD Ptuj sem bil več mandatnih dob blagajnik. Dva mandata sem bil član upravnega odbora pri Čebelarški zvezi Slovenije. V tistem času se je gradil Čebelarški center Brdo pri Lukovici. V sklopu ZČD Ptuj sem se udeležil prostovoljnih delovnih akcij pri gradnji. Sodeloval sem pri uvajanju medenega zajtrka v vrtcih in osnovnih šolah, ki je pozneje prerasel v tradicionalni slovenski zajtrk. Sodelujem tudi pri čebelarških krožkih v osnovnih šolah.

Uprava za inšpekcijske službe občin Ptuj - Ormož je leta 1983 organizirala tečaj za čebelarške preglednike. Po uspešno opravljenem izpitu sem dobil pooblastilo za opravljanje del in nalog čebelarškega preglednika. Leta 1999 je ČZS, v sodelovanju z graško čebelarstvo,

organizirala izobraževanje za čebelarjeve mojstre v Ljubljani. Vpisal sem se v šolo in jo tudi uspešno končal. Pridobil sem dosti teoretičnega in praktičnega znanja. Spoznal sem mnogo čebelarjev iz cele Slovenije, ki so bili vključeni v to izobraževanje.

Na Biotehniški fakulteti, Oddelek za živilstvo,

Katedra za vrednotenje živil, sem leta 1999 uspešno opravil izpit na seminarju Pridelava in kontrola medu, v okviru kolektivne blagovne znamke za slovenski med. ČZS mi je na podlagi uspešno opravljenega izobraževanja podelila licenco za opravljanje nalog pooblaščenega preglednika medu za slovenski med vrhunske kakovosti. Tako sem začel kot prva generacija preglednikov izvajati meritve medu na terenu. Kot terenski svetovalec še vedno opravljam analize medu na terenu in tako pomagam čebelarjem pri določanju sorte medu. Svetujem čebelarjem začetnikom in mnogim drugim čebelarjem, ki se obrnejo name. Vedno sem jim pripravljen pomagati.

Za svoje delo v čebelarških organizacijah sem bil odlikovan z odličji Antona Janše III., II. in I. stopnje.

Pri svojem delu sem se srečal z mnogimi čebelarji. Z vsemi imam profesionalen in prijateljski odnos, česar si želim še vnaprej. Imam občutek, da sem se pri čebelah dosti naučil, sam pa čebel nisem ničesar naučil.

Martin Čuš, terenski svetovalec JSSČ
za Podravske območje

Ustanovna seja Sveta za ekološko kmetovanje in trajnostno proizvodnjo hrane

Svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja na ČZS, Simon Golob, je postal član Sveta za ekološko kmetovanje in trajnostno proizvodnjo hrane.

Ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Irena Šinko je strokovno svetovalno telo ustanovila za podajanje mnenj s področja ekološkega in trajnostnega kmetovanja.

Na prvi seji, ki se je odvila 8. maja, so člani izvolili predsednika in podpredsednico sveta, potrdili poslovnik ter pregledali aktualne vsebine s področja ekološkega kmetovanja.

Člani Sveta za ekološko kmetovanje in trajnostno proizvodnjo hrane so za predsednika sveta izvolili Marka Slaviča iz podjetja Vila Natura d.o.o., za podpredsednico pa Martino Bavec s Fakultete za kmetijstvo in biosistemske vede Univerze v Mariboru. Sledila je izmenjava mnenj o aktualnih vsebinah s področja ekološkega in trajnostnega kmetovanja, kot so ekološka živila v javnih zavodih, povečanje ponudbe in povpraševanja po ekoloških živilih ter kako povečati število ekoloških kmetov med mladimi prevzemniki.

Čebelarška zveza Slovenije

Zapustili so nas

Jože Brezovšek (1937–2022)

Novembra 2022 se je iz naše sredine poslovil dolgoletni čebelar Jože Brezovšek. Čebelariti je začel z dedkom. V desetem letu je začel samostojno čebelarstvo, ki se je končala z njegovo smrtjo. Čebelice je uredil za udobno prezimovanje in tudi sam odšel k večnemu počitku. 75 let je bil čudovit prijatelj in ljubitelj narave. V ČD Rače je bil član upravnega odbora. Prejel je odličji Antona Janše III. in II. stopnje, več pohval in plakat. Članom ČD Rače bo ostal v trajnem spominu.

ČD Rače

Ladislav Feher (1933–2022)

V pozni jeseni nas je v 89. letu starosti zapustil naš kolega čebelar, častni član ČD Lendava Ladislav Feher. Ladislav je začel čebelariti leta 1967, čebelaril je do leta 1976. Ker ni mogel brez čebel, je ponovno začel čebelariti leta 1983 in vztrajal do leta 2018, ko je iz zdravstvenih razlogov prenehal čebelariti. Kot učitelj na Dvojezični osnovni šoli Lendava je vse do svoje upokojitve uspešno vodil čebelarski krožek. V ČD Lendava je opravljal funkcijo člana nadzornega odbora. Od leta 2017, ko je

dopolnil 80 let, je bil častni član društva. Njegove bogate čebelarske izkušnje smo dokumentirali v filmu, ki smo ga posneli ob 100-letnici delovanja našega društva. Za svoje delo je prejel odličovanji Antona Janše III. in II. stopnje.

ČD Lendava

Anton Kirbiš (1932–2022)

Čebelarji ČD Kamnica - Bresternica smo se 6. januarja 2023 na pokopališču v Kamnici za vedno poslovili od čebelarskega prijatelja, Antona Kirbiša. Anton je že v rani mladosti spoznal svet čebel. Ko se je 1968 leta z družino preselil v Kamnico, je nadaljeval čebelarjenje z največjim veseljem. Bil je vesten čebelar in je delo opravljal s srcem in dušo. Za svoje zasluge je prejel odlikovanje A. J. III. stopnje. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Kamnica - Bresternica

Ivo Muhič (1954–2022)

V soboto, 4. januarja, smo se poslovili od dolgoletnega člana Iva Muhiča. V ČD Trbovlje se je včlanil leta 2004. Iz ljubezni do narave in čebel se je začel ukvarjati s čebelarstvom na lepi

lokaciji pod Kalom. Ohranili ga bomo v lepem in trajnem spominu. Naj počiva v miru.

ČD Trbovlje

Vladimir Pavlin (1930–2021)

Zadnjega oktobra 2021 nas je zapustil ustanovni član, dolgoletni predsednik in častni član ČD Semič. S čebelami se je spoznal v rani mladosti, med drugo svetovno vojno, ko mu je oče postavil čebelnjak in kupil prve čebele. Po končani kmetijski in kasneje čebelarski šoli je delal v različnih državnih podjetjih, v katerih je skrbel za čebele po raznih krajih nekdanje države. Bil je eden od pobudnikov Kluba dolenjskih in belokranjskih čebelarjev, iz katerega je kasneje nastala regijska zveza Petra Pavla Glavarja. Za svoje delo v čebelarstvu je prejel mnoga priznanja vključno s priznanjem Antona Janše I. stopnje.

ČD Semič

Franc Štampar (1948–2022)

Čebelarji smo se junija 2022 poslovili od dobrega čebelarja in prijatelja. Čebelariti je začel leta 1968. Vse do smrti je čebelaril v AŽ-panjih. Bil je vzoren čebelar, mentor številnim

čebelarjem ter pobudnik nebroja društvenih akcij. Z velikim veseljem je svoje čebelarsko znanje in tradicijo prenašal otrokom. V društvu je zasedal funkcije v upravnem odboru, dolga leta je bil predsednik nadzornega odbora. Franček je vsakomur rad priskočil na pomoč in svoje čebelarske izkušnje delil z drugimi. Čebelarski kolegi ga bomo ohranili v lepem spominu.

ČD Središče ob Dravi

Brane Zadnik (1954–2022)

S hvaležnostjo v srcu smo se čebelarji s praporščakom ČD Bloke 30. decembra 2022 poslovili od našega dolgoletnega člana, gospoda Braneta Zadnika. Kot župnik je leta 1986 prevzel župnijo Bloke in Sveto Trojico. Takoj je začel razmišljati o čebelarjenju na Blokah. Bloški čebelarji smo ga z veseljem sprejeli medse in mu pomagali postaviti čebelnjak za župniščem. Kljub mnogim pastoralnim in gospodarskim obveznostim je imel kar nekaj čebeljih družin. Bil je srčen in vesten čebelar. Za prizadevno sodelovanje v našem društvu je prejel priznanji Antona Janše III. in II. stopnje. Ko mu je bila leta 1994 zaupana nova župnija Ljubljana - Podutik, je ostal naš bloški čebelar in v stiku z nami do svoje prezgodnje smrti. Spominjali se ga bomo s spoštovanjem in hvaležnostjo.

ČD Bloke

Mali oglasi

PRODAM

Akacijev, cvetlični, lipov in ajdov med.
Možna dostava na dom, 041/784 775.

Akacijev, cvetlični, lipov in ajdov med
(možnost dostave do Ljubljane),
041/252 695.

Lipov, hojev in gozdni med v kozarcih
ali rinfuzi, 02/88 73 733.

Vosek, cvetlični med, čebelje družine
na 10S in 9S AŽ (lahko tudi s tovornjaka-
kom TAM 110), 031/882 295.

Čebelje družine na 7 in 10 satih, panje
podarim (okolica Trebnjega), 031/706 865.

Cvetni prah (Dolenjska), 031/474 758.

**Cvetlični, lipov, gozdni, akacijev,
kostanjev med** in matični mleček,
041/587 573.

Cvetni prah sadnega drevja in regrata
2023. Prebran in očiščen vseh nečistoč
(Domžale), 041/980 224.

Čebelje družine na AŽ-satih (Koro-
ška), 040/412 793.

Čebelje družine na 10 AŽ-satju (okoli-
ca Divače), 031/373 761.

Čebelje družine na 5 in 8 AŽ-okvirjih,
031/734 905.

Čebelje družine brez AŽ-panjev ali z
njimi ter opremo za točenje,
041/628 760.

Čebelje družine na 10 mladih AŽ-satih
in novih okvirjih (okolica Kočevja),
041/764 805.

Čebelje družine na 9 AŽ-satih (okolica
Kranja), 040/563 247.

Čebelje družine na 7 in 10 AŽ-satih,
(okolica Kranja), 031/694 913.

Čebelje družine na 9 AŽ in 10 LR 2/3-
satih (okolica Kamnika), 051/847 703.

Čebelje družine (okolica Vrhniko),
031/462 215.

z čebelji družini s panji ali brez, manj-
ši čebelnjak s 4 panji in 4 prašilčki
(Horjul), 041/241 788.

Novo AŽ-panje 5S, 6S, 7S in 10S, tudi 3-eta-
žne, in ometalnik, 031/501 801 (po 18. uri).

Ajdo čebelico, sušeno, primerno za setev
ali moko (okolica Kamnika), 031/226 128.

Zabojnik s 36 AŽ-panji, naseljenimi
(okolica Kopra), 041/342 730.

Točilo inox, 4-satno na motorni pogon
(starejše), nakladne panje s pitalniki,
podnicami, rešetkami, satnice in
okvirčke ter inox soda 300 litrov,
031/653 429 (Milan).

Razpisi za stojišča

Spletna stran ONS: <https://cebelar.czs.si>. Telefonski odzivnik: 01 729 61 20. Vse vloge morajo biti v skladu s Pravilnikom o katastru čebelje paše, čebelarjem pašnem redu in programom napovedi medenja (Uradni list RS, št. 60/2013) pisno posredovane izvajalcem pašnih redov.

ČD	Čebelja paša	Rok za oddajo vlog	Naslov za oddajo elektronske ali fizične vloge	Informacije
Ljubljana Moste - Polje	Kostanjeva	10. junij 2023	Janko Jere, 041 988 965	Janko Jere, 041/988 965
Selnica ob Dravi	Smrekova, kostanjeva, lipova, gozdna	10. junij 2023	anton.hiter@gmail.com	Anton Hiter, 02/671 90 89 (kličite zvečer)
Krim	Hoja	20. junij 2023	cebelarstvopecek@gmail.com	g. Peček 041/482 492
Pivka	Gozdna	30. junij 2023	cdpivka@gmail.com	Dejan, 041/933 366
Kočevje	lipa, hoja	do zasedbe	joze.vidmar67@gmail.com	g. Vidmar 041/548 052
ČD Postojna	hoja, gozd	15. julij	sebastijan@unikatoy.si	g. Marjan Milharčič 041/492 852
ČD Postojna	gozd	15. julij	sebastijan@unikatoy.si	g. Ivan Možina 040/233 178

AGRA
Tradicionalno svež!

**61. MEDNARODNI
KMETIJSKO-ŽIVILSKI SEJEM**
26. - 31. 8. 2023, Gornja Radgona

DRŽAVA PARTNER
Indija

NAJ KAKOVOST MEDI NA OCENJEVANJIH MEDENIH PIJAČ IN MEDU AGRA 2023!

Pomurski sejem v sodelovanju s Čebelarstvo zvezo Slovenije vas vabi, da okronate vrhunsko kakovost čebeljih pridelkov z leskom medalj in šampionskih nazivov 4. mednarodnega ocenjevanja medenih pijač in 22. ocenjevanja medu z mednarodno udeležbo.

KLJUČNI DATUMI ZA POTRDIŠTEV KAKOVOSTI

Mednarodno ocenjevanje medenih pijač:

26. junij – rok za prijavo in dostavo vzorcev na ocenjevanje medenih pijač
12. julij – ocenjevanje medenih pijač

26.–31. avgust – promocija ocenjenih izdelkov na jubilejnem 61. mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu AGRA

27. avgust – dan čebelarjev, slavnostna razglasitev rezultatov in podelitev priznanj

Ocenjevanje medu z mednarodno udeležbo:

19. julij – rok za prijavo in dostavo vzorcev na ocenjevanje medu
2. avgust – ocenjevanje medu z mednarodno udeležbo

Za vse dodatne informacije vam je z veseljem na voljo:

Natalija Dvoršak, tel. 02/ 564 21 16, natalija@pomurski-sejem.si

BeeConn

Odkrijte našo ultra tanko
čebelarstvo tehniko, ki čebelarju
omogoča redno nadzor in ažurne
informacije o dogajanju v panju.

že od **332,49 EUR**

z upoštevanjem popustom za člane ČZS

www.beeconn.si | info@beeconn.si | 03/567 07 34

Vzreja matic JOŽE HERBAJ

Nedeljica 29, 9224 TURNIŠČE

Tel.: 02/572 14 70 in GSM: 041/214 980

Sprejemamo naročila za označene matice
kranjske sivke iz odbranih matičarjev,
vzrejenih pod nadzorom KIS-a.

**MATICE LAHKO PREVZAMETE OSEBNO,
POŠILJAMO PA JIH TUDI PO POŠTI!**

Registrirano vzrejalšče čebeljih matic pri MKGP vam nudi oprasene in neoprasene čebelje matice. Ponujamo tudi zrele matičnike znane starosti.

Vzreja poteka po preizkušeni vzrejni metodi ter z lastno odbiro v selekcijskem čebelnjaku s sodelovanjem KIS (DPO) in ČZS (PROP).

Matice lahko prevzamete osebno, pošiljamo jih po Sloveniji in v tujino.

Najbolje ocenjen matičar v letu 2022

Čebelarstvo Cvet, Mitja Nakrst
Žeje 30, 1233 Dob pri Domžalah | 031 291 603
www.cebelaarstvocvet.si | info@cebelaarstvocvet.si

Pri nas dobite preverjeno in cenovno ugodno opremo!

EVRO API
ČEBELARSTVO

Stik: 070 758 752
www.evroapi.si

VZREJA MATIC

Nudimo vam označene matice kranjske sivke in zrele matičnike odbranih matičarjev, vzrejene pod nadzorom KIS. Matice lahko dobite od 10. maja do pozne jeseni. Prevzamete jih lahko osebno ali vam jih pošljemo po pošti.

ČEBELARSTVO KOLAR

Peter Kolar, Doklece 3, 2323 Ptujška Gora
☎ 041 587 573

Nudimo vam tudi različne vrste medu in matični mleček.

API KON-TAKT

REŠKA CESTA 18A ~ PRESTRANEK
PON - PET 9-12 h ☎ 031 339 287

SPLETNA TRGOVINA 0-24 h
www.cebearskaoprema.si

VZREJA ČEBELJIH MATIC

V okviru društvenih dejavnosti ČD Slov.Bistrica pod nadzorom KIS vzrejamo kvalitetne matice Kranjske sivke. Lahko jih prevzamete osebno ali jih pošljemo po pošti.

GSM: 041 667 759
email: poslek.boris@t-2.net
Boris Poslek, Mariborska 45, 2314 Zg.Polskava

Vpisujemo v malo ŠOLO ČEBELARJENJA za sezono 2024

* Informacije in prijave na medovita@gmail.com

gospodarska čebelja matica 15,80 €
zrel matičnik 3,50 €
paketni roj 68 €

*cene s popustom veljajo od 1.6. - 15.6.2023.

Vzrejalšče čebeljih matic Medokost & Medovita - Kozjansko -
051 325 369; 041 936 306
cebelaarstvo.medokost@gmail.com
www.apis-mellifera-carnica.eu

VZREJA ČEBELJIH MATIC GABER

Novačanova ulica 3, 3202 Ljubčana
Tel.: 031 705 961, 03 5461447
e-pošta: mat.gab@siol.net

Kakovostne in označene oprasene matice pod nadzorom KIS -a lahko prevzamete osebno ali pa Vam jih pošljemo po pošti!

VZREJA ČEBELJIH MATIC

Čebelarstvo Vidovič

Jože Vidovič
Apače 300
2324 Lovrenc na Dr. polju

Na podlagi 25-letnih izkušenj vzrejamo kvalitetne matice pod nadzorom KIS. Matice pošiljamo po pošti ali jih osebno prevzamete.

041 579 827
www.cebelaarstvo-vidovic.si

Vzreja matic *Kozelj*

Ladislav Vozelj
Dragovšek 18
1275 Šmartno pri Litiji

☎ 031 328 956, 041 618 786
✉ narocanje@eko-cebelaarstvo-vozelj.si
🌐 www.eko-cebelaarstvo-vozelj.si

Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS. Prevzem po pošti ali osebno (po predhodnem naročilu).

VZREJA ČEBELJIH MATIC

Čebelarstvo

PETELIN

- Kakovostne matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejenih pod nadzorom KIS-a.
- Čebelje družine na 3,5,7 in 10 satih.

IRMA PETELIN
Pliskovica 102, 6221 Dutovlje
Tel.: 051 470 907
e-pošta.: cebelaarstvo.petelin@gmail.com

KUNSTELJ

Miha Kunstelj s. p., inž. Jože Kunstelj s. p.
Zavrti 41, 1234 Mengeš
Tel.: 031/352 797, 01/723 70 27

www.apikunst.si / jm-kunstelj@amis.net

Čebelarški jopiči, kombinezoni, rokavice, klobuki, kape ...
Proizvodnja čebelarških točil (inox in PE-posoda)
Motorji (80 in 110 W), ročni pogoni, posode za med
NOVO: kape s svetilko in povečevalom

MATICE ČEBELARSTVA PISLAK BALI

Največje slovensko vzrejališče matic z več kot 50-letnimi izkušnjami vam tudi letos ponuja oprasene in neoprasene matice z vrhunskimi proizvodnimi lastnostmi. Zaradi velikega zanimanja vas prosimo, da matice pravočasno rezervirate. Prodajamo tudi družine na 5-7 AŽ satih.

Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

031/734 905 • info@cebelarstvo-pislak.si • www.cebelarstvo-pislak.si

GJ PANJ

- za prehod iz AŽ v NAKLADNO čebelarjenje ("prednosti enakega satnika"),
- primeren za ZAČETNIKE (kompatibilen z LR in DB nakladami, enostavno rokovanje, hranjenje in zdravljenje čebel),
- **KVALITETNA IZDELAVA** (rogličeni spoji, kvaliteten smrekov les),
- **MOŽNOST DOSTAVE.**

040 464 873
www.mojcebelnjak.si
Mizarstvo Strgar d.o.o., Primičeva ulica 10 a, 1291 Škofljica
Panje izdelujemo po načrtih in s sodelovanjem z univ. dipl. inž. Ivanom Jurkovičem.

Vzreja matic BUKOVŠEK

- od leta 1934 -

Ponujamo vam označene matice kranjske sivke.

Matice pošiljamo večkrat na teden.

Golo Brdo 19
1215 Medvode

Gsm: 031/027 780
Tel.: 01/361 24 28

DOLINŠEK MARJAN S.P., IZDELAVA ČEBELARSKÉ OPREME, MD OPREMA

Sončni topilnik
Ometalnik
Osmukalnik

Gladež 27
1411 Izlake
mobi: 041 985 313 po 15 uri
e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com
<http://ometalnik.si>

APIS MED

izdelava kakovostnih satnik
pošiljanje po pošti
čebelarška oprema

TRGOVINA
Opekarska cesta 16,
1360 Vrhnika
PONEDELJEK - PETEK
9.00 - 12.00
14.00 - 16.00
V mesecih april, maj in junij
ob sobotah odprto 9.00 - 12.00

www.apis-med.si
info@apis-med.si
01 755 12 82

Izdelava prevoznih čebelnjakov

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si
info@cebelnjaki.si
Telefon: 031 681 589

Vzreja matic DARKO GRM

Hude Ravne 1, Dole pri Litiji
Tel.: 01/897 21 45, 041/900 606, 040/593 488
e-naslov: dejangrm99@gmail.com

• Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS-a.

Imate težave s čebeljim ropom?

Uporabite čebelji koridor za preprečevanje čebeljega ropa!

Priporoča Čebelarstva zveza Slovenije.

Naročila na 031 536 229

5 kosov za 29,80 €

Predelava čebeljega voska in čebelarški pripomočki

A Deutsch Haseldorf 75, 8493 Klösch **T** +43 3475 2270
M info@wachs-hoedl.com **W** www.wachs-hoedl.com

Satnice iz lastnega voska

-Možnost ogleda predelave lastnega voska od 20 kg ali starih satnic od 50 kg naprej, v nove satnice. Obvezna predhodna telefonska najava.

-Menjava voska od 1 kg naprej. AŽ in LR vedno na zalogi.

-Velika izbira čebelarških pripomočkov.

Več informacij na:

wachs-hoedl.com

FTN d.o.o.
 Nad izviri 34
 2204 Miklavž na Dr. polju

02/62-96-226
 Delovni čas:
 od ponedeljka do petka
 med 9. in 15. uro

**VELIK IZBOR
 RAZLIČNIH
 MOTIVOV IN BARV**

**POKROVČKI DIMENZIJ
 Ø 43-48-53-63-66-70
 -82-100 mm**

Čebelam prijazni premazi za les

belinka

www.belinka.com

 belinka

**TRADICIONALNA IZDELAVA
 VSEH VRST AŽ-PANJEV
 NAJBOLJŠI
 SLOVENSKI
 SMREKOV LES
 ROGLJIČENI
 (CINKANI) SPOJI**

www.krze.si

**PRI ENKRATNEM NAKUPU
 DESETIH AŽ-PANJEV
 VAM PODARIMO
 PRAŠILČEK**

Istrijska 10, 1360 Vrhnika
041-420-200
01-755-13-17

**MIZARSTVO
 KRŽE**

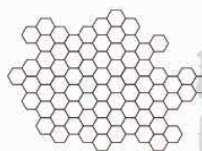
1936

Čebelarstvo in vzreja matic Jožica in Jožef Tratnjek

Žižki 93, 9232 Črenšovci

Pri nas dobite kakovostne in označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev. Vzreja poteka pod nadzorom Kmetijskega inštituta Slovenije. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti, tudi v tujino.

Tel.: 041/886 652, 031/574 775,
e-pošta: joze.tratnjek@siol.net

GOSPODARSKE IN RODOVNIŠKE MATICE KLANJSKE SIVKE

031 303 337 MARKO
069 667 165 BARBARA

WWW.CARNICA-HRASTELJ.COM

ČEBELARSTVO HRASTELJ, ŽENJE 5, 8270 KRŠKO

**Čebelarstvo
DREMELJ**

JANEZ DREMELJ, DRAGOVŠEK 13
1275 ŠMARTNO PRI LITJI

VZREJA MATIC

041 836 050
041 779 119

Sprejemamo naročila za matice čiste kranjske sivke in zrele matičnike. Matice so označene, lahko jih prevzamete osebno, ali pa vam jih pošljemo po pošti.

www.cebelaarstvo-dremelj.si
vzreja.dremelj@gmail.com

Ob večjem naročilu matic je poštnina brezplačna.

ČEBELARSKA OPREMA LOGATEC

Ometalniki

Parni topilniki

Sončni topilniki

-Inox pločevina
-Dva motorja
-Opcijsko: s stopalko

-Inox pločevina
-Za 12 satov
-Na plinski gorilnik

-Inox pločevina
-Za 2 do 4 sate
-Vrtljivo stojalo

 040 346 436

 info@kranz.si

 www.kranz.si

 Ometalniki Logatec

MOČNE ČEBELE

- takoj pripravljen za uporabo
- visok delež sladkorja: 78%
- ne kristalizira
- ni bojazni ropa
- stabilen in dolgo obstojen
- primeren v vseh panjskih sistemih

*Glukozno
fruktozni sirup*

SONLEN D. O. O.

Razborca 4

2382 Mislinja

GSM: 041 640 863

E-pošta: sonlen@siol.net

Instagram: [vesela.cebela](https://www.instagram.com/vesela.cebela)

INHALACIJA IZ PANJA

Z inhalacijskimi seti API-AEROSOL I, API-AEROSOL II in API-AEROSOL Plus lahko izvajate aerosolno apiterapijo iz panja. Izbirate lahko med seti z naravnim vlekem in seti s prisilnim vlekem.

Medikoel d.o.o., Jalnova cesta 2, 4240 Radovljica, T: 04 537 85 10, M: 041 618 775, info@medikoel.com, www.medikoel.com, www.s-mediko.com

POLNJENJE MEDU V VREČKE

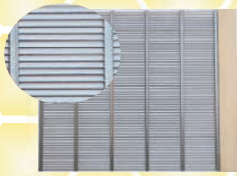
Za vas napolnimo med v priročno pakiranje, v 8 gramske vrečke. Naj bo va med, v praktični embalaži, prisoten povsod, tako v gostinskih lokalih, kot v vsakem pohodniku nahrbtniku.

PROPO STEAM - UPARJALNIK PROPOLISA

Apiterapevtski aparat Propo Steam nam s segrevanjem naravnega propolisa omogoča izvajanje inhalacijske terapije. S priloženim priborom uporabnik sam ali s pomočjo apiterapevta izvaja inhalacije, ki koristijo pri težavah dihalnega sistema. Propo Steam pa je primeren tudi za čiščenje ledbečnih delcev, mikrobov in organskih topil iz zraka. Prostor prijetno odiaji z vonjem propolisa.

Sejem Celje 18 - 19. marec 2023

MATIČNA REŠETKA

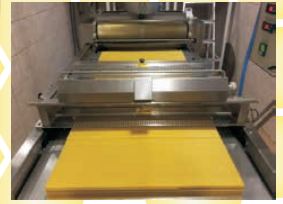

SATNIK AŽ, LR, LR2/3

IZOLACIJSKE PENE

NOVO!!!
POGAČA
APIFONDA
PAKIRANA PO
1 kg ALI 2,5 kg

IZDELAVA IN PRODAJA
VSEH VRST SATNIC.
PO DOGOVORU MOŽNA IZDELAVA
SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA.

**MOŽNA JE
IZDELAVA SATNIC IZ
LASTNEGA VOSKA
OD 20 kg DALJE.**
OGLEDITE SI IZDELAVO
SATNIC NA
NAŠI SPLETNI STRANI.

**IZDELAVA ČEBELARSKÉ OPREME
TRGOVINA - ČEBELARSTVO**

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307

GSM: 031 351 964

E-pošta: robineli@siol.net

WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

Delovni čas: od pon. do čet.:

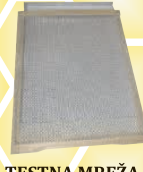
9.00 - 12.00 in 15.00 - 17.00,

pet.: 9.00 - 15.00

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KAKOVOST - IZKUŠNJE,
PRIDOBILJENE V LASTNEM ČEBELARSTVU
Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

VSE ZA OBNOVO PANJEV

TESTNA MREŽA

PLASTIČNA OBEŠALA

KOZICA ZA SATNIKE

OJAČANA RAZSTOJIŠČA,
RAZSTOJIŠČA 11 + 3,
JAHÁCI ZA SATNIKE

SATNICE

**PE ČEBELARSKI CENTER
MARIBOR**

Streliška 150, Maribor
Tel: +386(0)2-331-80-10

Nov delovni čas:

Ponedeljek, sreda, petek, 8.30-17.00

četrtek 8.30 - 14.30

sobota: 8.00 - 12.00

Torek, nedelje in prazniki zaprto.

GSM: +386(0)51-348-426
e-mail: jana.pp@amis.net
www.cebelski-center.si

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje
Jana Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

**Čebelarska oprema in drobni
pribor - satne osnove
pogače za čebele - literatura**

Naročeno blago vam lahko pošljemo s
paketno pošto, pri večji količini pa po
želji dostavimo na dom!

**Steklena in kartonska embalaža
Čebelji pridelki in darila**

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNÍČE

☎(05) 368 45 80, ☎(05) 368 45 81

GSM 051 614 683

www.kipgo.net; kipgob@gmail.com

PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA

☎(01) 729 61 30, e-mail: cebelsarna.lukovica@gmail.com

- PANJI
- OPREMA ZA PANJE
- SATNICE
- ZAŠČITNA OPREMA
- OSTALI ČEBELARSKI PRIPOMOČKI
- OPREMA IN PRIPOMOČKI ZA ODKRIVANJE SATOV
- TOČILA
- CEDILA
- OPREMA ZA SEGREVANJE MEDU
- OPREMA ZA POLNJENJE MEDU
- EMBALAŽA

POGAČE

HoneyBeePro
Standard in
HoneyBeePro
Protein

PANJI IN SATNIKI
LR (STANDARD,
2/3, 1/2) IN DB
TER
DELI PANJEV

IZDELUJEMO:

- PRAŠILČKE: 3S, 5S, 7S
- PANJE AŽ: 9S, 10S, po naročilu 11S, 12S
- PANJE AŽ 3E: 9S, 10S, po naročilu 11S
- PANJE AŽ KOZINC 11 + 3

**ČISTEJŠI
CVETNI PRAH**

OSMUKALNIKI ZA CVETNI PRAH ZA
AŽ IN LR PANJ

**VEČJA KOLIČINA CV.
PRAHU**

**POSODE
ZA MED**

**NAROČENO
POŠLJEMO
TUDI PO
POŠTI!**

PVC ZABOJI ZA
TRANSPORT IN
SKLADIŠČENJE
POLNIH IN PRAZNIH
SATNIKOV

**VENTILACIJSKI
KOMBINEZONI in JOPIČI**

-zračen
-narejen je iz treh slojev
tkanine in predstavlja
zato popolno zaščito
pred piki čebel

**OBIŠČITE NAS
V NAŠI SPLETNI
TRGOVINI
WWW.KIPGO.NET**

**NALEPKÉ ZA MED,
CVETNI PRAH, MEDENE
PIJACE IN PRELEPKÉ**

**od 0,35
EUR/POLA**

Čebelarjem z veljavno
člansko izkaznico priznamo
5% popusta pri gotovinskem
nakupu v vrednosti nad
100 EUR v naših prodajalnah.

UGODNO!

POSODE ZA ODKRIVANJE SATJA

VELIKA IZBIRA TOČIL ZA MED

VENTILIRANA
 ČEBELARSKA
 OBLEKA

- velikosti XS, S, M, L, XL, XXL

Art. 6106

VENTILIRAN
 ČEBELARSKI
 JOPIČ

Art. 6107

Art. 8026

POSODE ZA MED

LOGAR TRADE D.O.O.
 POSLOVNA CONA A 41
 SI-4208 ŠENČUR

04 25 19 410

info@logar-trade.si

www.logar-trade.si

Naročeno lahko odpošljemo s paketno pošto.

info.belokranjski-hram@t-2.si
 Facebook – belokranjski hram

BH
 Belokranjski
HRAM

5 % popust pri gotovinskem nakupu
 v vrednosti nad 100 EUR
 za člane ČZS

ODKUP VSEH VRST MEDU.
 ZA VEČ INFORMACIJ POKLIČITE
 NA TELEFONSKI ŠTEVILKI:
 040 745 750 ali 040 748 588

Čebelarstvo si lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si

Belokranjski hram d.o.o.
 Ulica Staneta Rozmana 26, 8340 Črnomelj
 M: +386 40 748 588
 Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 09.00–16.00
 sre.: 09.00–17.00
 sob.: 08.00–12.00

PE Maribor
 Trgovina Gardina
 Cesta XIV. divizije 75, 2000 Maribor
 Tel.: +386 2 471 51 73
 Delovni čas: pon.–pet.: 8.00–18.00
 sob.: 8.00–12.00